

श्रीकृष्ण कीर्तिनामाला.

सहस्रनाम जगन्नाथ देशाज

दीर्घाक्ष, ११०, अमरेश्वर

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૩૬૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ હુપ્પા ડીર્જીશાસ્ત્ર

વિષય ૩૩૪૨: ૧૦,

॥ श्री कृष्णाय नमः ॥

३४१

००००००

देवीयं ध्यानं, श्री गणेशाय
नमः अथ श्री कृष्णाय

००००००

श्री भक्तिम-लाल

पृष्ठ २ अं

प्रत्याहूतः ५७

श्रीकृष्ण की निभाणा

संभाषकः प्रकाशकः

लक्ष्मणाय ज्ञानलाल देसाय

रीयरीड, ११०, मेडा ७५२-अमदावाद.

6 0

શ્રીકૃષ્ણ કીર્તનમાળા

ઐ

ધણી વરસનાં જુનાં પ્રાચીન
હસ્તલિખિત અને મુદ્રિત

પુસ્તકોના શોધનમાંથી સંગ્રહ કરી
છપાવેલો એક અદ્વિતીય ગ્રન્થ

આવૃત્તિ ૧ લી

પ્રત ૨૦૦૦

શ્રી વલ્લભાખંડ ૪૫૨

સંવત ૧૯૮૬

સદ્ગત દેસાઈ. હગનજાલ જેઠાભાઈ

રમારક દુકાન તરફથી

ભગવદ્ભક્તપ્રાણ્ય ભાઈશ્રી

ને

શ્રીમતી જીનેન શ્રી

ને

સપ્તેમ બેટ

લી. દાસાનુદાસ

સંસ્કૃતભાઈ હગનજાલ રમારકના

જયશ્રીકૃષ્ણ

શ્રી

ભજનાનંદનો લહાવો
લેવા નવીન રસ-
સામગ્રી તૈયાર

નામ

થાય છે

નોંધાવી રાખો

શ્રી હયારામ કાબજ માધુરી

(રસમયપદો, ગરબા, ગરબીઓ.)

શરદ્ પૂનમ

(રસમય ગરબા સંગ્રહ)

શ્રીકૃષ્ણ કીર્તનમાળા

ભાગ ૨ જો

શ્રી ગોવર્ધનનાથજીના પ્રાગટ્યની વાર્તા-
સ્થાવના સાથે નવાજ સ્વરૂપમાં બહાર પડશે.

બે બાલ

“ કલ્પી કેશવકીર્તનાત્ ”

કલિયુગમાં કેશવ-શ્રી કૃષ્ણના કીર્તન માત્રથી જ વિના શ્રમે આ અસાર સંસાર સાગર તરી સકાય છે. ગમે તે અવસ્થામાં, ગમે તે સ્થળે ને વખતે, અધમ-ઉત્તમ વર્ણ સ્ત્રી-શુદ્રાદિ સર્વ શ્રી કૃષ્ણ ભજન-કીર્તન-ગુણગાનથી તરી ગયાં છે. અર્થાત્ કલિયુગમાં કેવલ કૃષ્ણ કીર્તનથી જ મનુષ્ય માત્રનો ઉદ્ધાર થઈ જાય છે એ દાખલા ક્યાં જોઈએ છે ?

ભક્ત કવિશ્રી દયારામભાઈ કહે છે:—

નામે અન્નમિલ ઉદ્ધર્યો, નામે શિવે તાર્યા બહુ પાપી;
અવળે નામે વાલ્મીક તર્યો, અર્ધ ગણિકા ગતિ આપી.

(શ્રી ભક્તિપોષણ.)

કૃષ્ણ કૃષ્ણેતિ કૃષ્ણેતિ યો માં સ્મરતિ નિત્યશઃ

જલં મિત્વા યથા પદ્યં નરકાદુદ્ધરામ્યદમ્ ॥

ભગવાન્ કહે છે કે:—નિત્યપ્રતિ શ્રીકૃષ્ણ નામના ઉચ્ચારથી જન્મ જળમાં રહેલું કમળ જળને ભેદીને બહાર નીકળે છે તેમ-સંસાર જલકીયડ-નરકમાં રહેલા જીવનો ઉદ્ધાર કરે છે.

ભગવદ્ભજન-ગુણગાન કરનારા અનેક ભાવિકો “ રસો વૈ સ્તઃ ” ભગવાન્ શ્રીકૃષ્ણચંદ્રની અનેક લીલાનાં કીર્તનો મુખપાઠ કરી રહ્યા છે. ને કરે છે. તેવાં અનેક ભજનો-કીર્તનો, લીલાઓનાં પદો વગેરે કેટલાક ત્રેમીભક્તો પાસેથી ધણી વર્ષથી અમો સંગ્રહ કરી રહ્યા હતા તેની શોધઓળ કરતા, લખી લેતા તેવો કેટલોય સંગ્રહ એકત્ર કર્યો હતો.

ભગભગ ૪-૫ વર્ષથી મુંબાઈની વૈષ્ણવ સમાજ કેસરીયા મંડળીના ભક્તો, શ્રીકૃષ્ણ જન્મ, ઠાઠી લીલા, ગાય છે તે કીર્તનો જાપાવી આપવા તે મંડળીના પ્રમુખ રા. રા. ભગવદીય. ત્રિભોવનદાસ

રણુછોડદાસભાઈએ તથા સેક્રેટરી વલ્લભદાસ કાળીદાસ વખતોવખત રૂબરૂ મળે ત્યારે કહેતા અને તેમણે પોતા પાસેનો સંગ્રહ આપેલો પણ હતો તેમની જ ઉત્કટ ઉત્કંઠાથી તેમનો સંગ્રહ તથા બીજો અમારી પાસેના ગ્રામીન લિખિત ને મુક્તિ અપ્રાપ્ય પુસ્તકોમાંથી મેળવેલો સંગ્રહ એકતરૂપે વૈષ્ણવોની સેવામાં રજુ કરતાં આનંદ થાય છે.

આ પુસ્તક એકતરૂપે આ સ્વરૂપમાં બહાર પડે છે તે તેમની જ કૃપાને આભારી છે.

આ સંગ્રહનાં કીર્તનો શુદ્ધ કરવામાં મારા મિત્રો શાસ્ત્રીજી. વસંતરામભાઈ તથા પરી. જયન્તીલાલ મગનલાલે ખૂબ મદદ કરી છે તેમને તો વિસરાય જ કેમ ?

આ સંગ્રહ છપાવતાં કેટલુંક કીર્તન સાહિત્ય હજી અમારી પાસે શેષ રહેલું છે. ભગવદ્ ઇચ્છા તો આનો બીજો ભાગ યથાવકાશે બહાર પડશે.

આ સંગ્રહમાં મહાનુભાવ રસખાનજીનાં કેટલાંક રસિક કીર્તનો આપ્યાં છે. તે કીર્તનો શુદ્ધ કરવા માટે મેં ભગવદ્વીય શાસ્ત્રીજી. વસંતરામભાઈને વિનવણી કરતાં તેમની પાસેથી રસખાનજીનાં કીર્તનોનો આખો સંગ્રહ મળી આવ્યો છે જે બહુ શુદ્ધ ને સારા સ્વરૂપમાં, તેમના રસિક કીર્તનોની ટીકા સાથે, તેમના જીવનચરિત્રના અદ્ભુત પ્રસંગો (છેલ્લી શાસ્ત્રીજીની શોધમાંથી) બહાર પડશે. પુસ્તક છપાવવું શરૂ થઈ ગયું છે.

મારા પૂજ્ય પિતાશ્રી. જગનલાલ જેઠાભાઈના સમારકમાં આ બીજો ગ્રન્થ બહાર પડે છે. માતાપિતાના ઉપકારનો બદલો કોઈથી વાળી શકાતો જ નથી. પરંતુ કેઈકે અંશે તે ઝણુ અદા થઈ સંકે તેના પ્રયત્નોમાંનો આ એક પ્રયત્ન છે. કે જે સદ્ગતની કૃપાથી તાત્કાલિક આ પુસ્તક છપાવવાનો અમલ થઈ શક્યો છે.

સં. ૧૯૮૬
કાર્તિક પૂર્ણિમા
અમદાવાદ.

}

લી. દાસાનુદાસ
લલ્લુભાઈ જગનલાલના
જય શ્રી કૃષ્ણ

અનુક્રમણિકા

પદ	પૃષ્ઠ	પદ	પૃષ્ઠ
મંગલાચરણ	૧	૫ નંદવૃષભાન કે હમ ભાટ	૨૦
શ્રીકૃષ્ણજી કે ધ્યાન મેરે		૬ અદ્ભુત ઢાઢી આવ્યો	
નિશદિનારીમાધ	૨	વ્રજમે	૨૧
સાખી. દોહા	૩	૭ પુત સપૂત જન્યો યશોદા	૨૧
શ્રીકૃષ્ણ જન્મ, ઢાઢી લીલા	૫	૮ નંદબડો જજમાન હમારે	૨૨
સાખી	૫	૯ તે પઢી નંદ રીઝાયો ઢાઢી	૨૨
દશાવતારની સાખી	૬	૧૦ ઢાઢન નાયે રંગ ભરી	૨૩
શ્રી નંદરાયજી કે ધરડી		૧૧ હોં વ્રજરાજડી ઢાઢીન	૨૩
વંશાવળી	૧૧	૧૨ જાતિ જરો તન રૂપજરો	૨૪
શ્રી વલ્લભકુળની વંશાવળી	૧૫	૧૩ નંદજી મેરે મન આનંદ	
સાત સ્વરૂપની સાખી	૧૭	ભયો	૨૪
ઢાઢીલીલાનાં કીર્તનો		૧૪ સોધ ભલો દેશ ગામ	
૧ હોં ઇકે નઈ બાત સુનિ		જહાં વસે વલ્લભ	૨૫
આખ	૧૮	૧૫ ઢાઢનવારન કીની લાલપર	૨૬
૨ કૃષ્ણ જન્મ સુની અપને		શ્રી રાધાપ્રીતીની ઢાઢી	૨૭
પતિસોં	૧૯	૧ નંદરાય કે ઢાઢી આવ્યો	૨૭
૩ મોહિ નન્દ ધર લે ચલરી	૧૯	૨ મહરી જી યાચન હુમપે	
૪ શ્રી વ્રજરાજ કે હમ ઢાઢી	૨૦	આયો	૨૭

૫૬	૫૪	૫૬	૫૪
૩ કીરતીજી દીજે મોહી વધાઈ ૨૭		૫ યમુના ન જાન પાવે ૩૨	
૪ મેં ઢાઢન વ્રજરાજ કુંવરકી ૨૮		૬ શ્યામ મોઢિં ડગર ચલત દીન્દી ગારી ૩૩	
૫ ઢાઢન નંદી સુરતે આઈ ૨૮		૭ હોં ગઈ યમુના જલ લેન માઈ ૩૩	
શ્રીમહાપ્રભુજી, શ્રીગુસાં- ઈજીના ઉત્સવનાં ઢાઢીનાં પદો ૨૯		બંસીલીલા	
૧ તિહારો ઢાઢી લજમનરાજ ૨૯		૮ જિન ગોપાલ કીયે અ- પને વશ ૩૪	
૨ કલિ તમ ઘેર નિવારન કારન ૩૦		૯ મુરલિયા કાહે ગુમાન ભરી ૩૪	
૩ તૈલગ તિલક કુશ્યંદ ૩૦		૧૦ બાંસુરી તુ કવન ગુમાન	
બાલલીલા, મગરોડન, પનઘટ લીલાનાં કીર્તનો ૩૧		૧૧ જોબનકી મદમાતી ડાલે રી ગુજરીયા	
૧ નેક મેરે બારે કાન્હ છાંડિ દે મથનીયાં ૩૧		૧૨ ચહ કમરી કમરી કર જનત ૩૫	
૨ ભાજી ગયો મેરો ભાજન ફેરી ૩૧		૧૩ શ્યામ તેરી બંસુરી મેં નેક બજાઈ ૩૫	
૩ આલીરી તૂ કયોં રહી મુર ઝાય ૩૨		૧૪ અપનો ગાંવ લેઈ નંદરાની ૩૫	
૪ અપની ગેલ ચલે જાઉ વ્રજવાસી ૩૨		૧૫ શ્યામ તિહારી મદન મુરલિયા ૩૬	
		૧૬ જો તુમ સુનો યશોદા ગોરી ૩૬	
		૧૭ વ્રજમેં ફેસે બંસેરી માઈ ૩૭	
		૧૮ ચોરો સખી બંસી આજ	

૫૬.	૫૪.	૫૬.	૫૪.
૧૯ મેરે કર મેંહદી લગી હે	૩૮	૩૩ મહન મોહન પ્યારે મેહે-	
૨૦ શ્યામ શ્યામ રટત પ્યારી	૩૮	ભુખ મેરા હે	૪૩
૨૧ દિલદાર મેરા શ્યામલા યાર	૩૮	૩૪ લગી હે યાદ પ્રીતમકી	૪૪
૨૨ સખી મોહિ મોહનલાલ		૩૫ બંસીવારે તુ મેરી ગલી	
મિલાવે	૩૯	આજ રે	૪૪
૨૩ નીંદ તોહિ બેચુગી આલી	૩૯	૩૬ બે દરદી તોહિં દરદ ન આવે	૪૫
૨૪ સુપનેમેંદરશ દિખાય મોહન	૩૯	૩૭ બિન દેખે મન માન ન મેરા	૪૫
૨૫ બનત બનાઉં કછુ બન		૩૮ સખિ કૈસે કંઈ મૈં હાય ન	
નહિ આવે	૪૦	કછુ વશ મેરા	૪૫
૨૬ મધુકર શ્યામ હમારે ચોર	૪૪	૩૯ કુખખને જાદુ કારા	૪૬
૨૭ કિયા બિસ્મીલ મુઝે ઉસકી		૪૦ વહ સુન્દર રૂપ તિલોકી	
અદાકે હાથ કયા આયા		સખી	૪૬
૨૮ નંદ મહરસેં લગા હમારા		૪૧ લાજ ગમ તબ લાજ કહારી	૪૭
દીલ	૪૧	૪૨ પ્રીતિકી રીતિ રંગીલોપ	
૨૯ નાગરનટરે મિલ જાવે,		જાને	૪૭
મોહન પ્યારે	૪૧	૪૩ મુકુટ પર વારિ જાઉં	
૩૦ લગી હે ધરક તુમસે બી		નાગર નન્દા	૪૭
નિબાહોગે તો કયા હોગા	૪૨	૪૪ તૈને બંસીમેં જો ગાયા મેરા	
૩૧ જહાં વજરાજ કલ પાયે		જીય જનતા હે	૪૮
ચલો સખી આજ વા બનમેં	૪૪	૪૫ ચકારી ચખ હમારે હેં	૪૮
૩૨ દેખોરી યહ નન્દ હેરા		૪૬ મેરેજીયા ઐસી આનબની	૪૯
બરછી મારે જાતાહે	૪૩	૪૭ કાન્હરકારો નન્દ ફુલારો	૪૯
		૪૮ ઉધો કારે સખે જુરે	૫૦

૫૬.

૫૪.

૫૬.

૫૪.

૪૯ શ્રી વૃન્દાવન રજ દરજાવે ૫૦

૫૦ ખંસીવારો મચલગયો મેરે

અંગના ૫૦

૫૧ હમ તો કૃષ્ણ છપ્પીભો ગાવે ૫૧

૫૨ કેવલ એક ભાવ ભુખ

ગિરધારી ૫૧

૫૩ કહા કરેં વૈકુંઠ હી ભય ૫૨

૫૪ અસે અસિયે વ્રજકી બીચન ૫૨

૫૫ મમુનાપુલિનકુંજ ગહવરકી ૫૨

૫૬ એસોકમ કરિ હૈ મનમેરો ૫૩

૫૭ દીનદયાલુ સુને જમ તે

તઅતે ૫૩

મહાનુભાવ રસપ્રાનશનાં કીર્તનો.

૫૮ આજ સખી નંદનંદનરી તકી

ઠાડો હે કુંજનકી ૫૩

૫૯ કૌનકો સલોનો સખીલાલ ૫૪

૬૦ નૈનલીખ્યો જમ કુંજનતૈં ૫૪

૬૧ ધૂર ભરે અતિ શોભિત,

શ્યામ ૫૪

૬૨ લોકકી લાજ તજી તઅહીં ૫૫

૬૩ સોહતહે ચંદવા શિરમોરકે ૫૫

૬૪ ગલેતૌંક પહેરાવો પાંવ

ખેરી લૈ ભરાઓ ૫૫

૬૫ મોરપખૌવા શિરપરરાજત ૫૬

૬૬ એક દિન મુરલી ધુનમેં ૫૬

૬૭ મોરપખા મુરલી બનમાલ ૫૬

૬૮ ભક્તમેં દૂંઢયો પુરાનનવેદન ૫૭

૬૯ નંદકુંવરસોં પ્રીત કરી ૫૭

૭૦ ઐ સજની વહ નન્દકા

સાંવરો યા વન ધેનુ ૫૭

૭૧ મોહનકી મુરલી સુનિકેવહ ૫૮

૭૨ વા લકુટીઅર કામરિયા પર ૫૮

૭૩ કાહેકો બૈદ બુલાવત હો ૫૮

૭૪ સુંદર મુરતિ દષ્ટપરી તઅતે ૫૮

૭૫ ચારહ વેદ પુરાણ અઠાર હોં ૫૯

૭૬ ચાહે તૂ યોગકર ૫૯

૭૭ એકરજરેણુકાર્યે ચિતામની ૫૯

૭૮ ગિરિ કીજે ગોવર્ધન મચૂર ૬૦

૭૯ જાનકે પતિત તારો ૬૦

૮૦ શ્યામ તન શ્યામ મન ૬૧

૮૧ ધર તજો બન તજો ૬૩

૮૨ શ્યામ ધન તન પર બિજણસેં ૬૨

પદ.	પૃષ્ઠ.	પદ.	પૃષ્ઠ.
૮૩ ચાહે તૂ યોગ કર બકુટી		૯૮ સુમિરો શ્રી ચન્દ્રાવલી મોહન	૮૪
મધ્ય ધ્યાન ધર	૬૨	૯૦ દેવકિકે ધર જનમિ નંદ	
૮૪ પૂરણ બહા કે હુ મેં		ધરમે	૮૫
જગવ્યાપક	૬૩	૧૦૦ મત્સ કચ્છ બારાહ પ્રગટ	
૮૫ કાહે નહિ બોલો બેસર		નરહરિ	૮૫
છબિ વારે	૬૩	૧૦૧ સખી મોહિ હરિદરશનકો	
૮૬ રાજનકી નીતિ ગણ	૬૩	ચાવ	૮૬
૮૭ સખ સારે બરસાને વારે	૬૪	૧૦૨ બિનતિ કુંવર કિશોરી મેરી	૮૬
૮૮ શ્રીહરિચાચળ કૃત		૧૦૩ રાધા પ્યારી બાત સુનો	
રનેહલીલા	૬૮ થી ૮૧	એક મેરી	૮૬
૮૯ ઝુલે ઝુલે રે જસોદા મૈયા	૮૧	૧૦૨ બિનતિ કુંવર કિશોરીમેરી	
૯૦ આજ જસોદા પેં ચલો		માન	૮૬
સખ ગોરી	૮૨	૧૦૩ રાધા પ્યારી બાત શુનો	
૯૧ સખી નંદલાલ આવન નહિ		એક મેરી	૮૬
પાવે	૮૨	૧૦૪ દધિકૈસેકે બિલોહિ કાન્હ	૮૭
૯૨ જાકું નેક શ્યામકો બાનો	૮૨	૧૦૫ મોહિ મત રોકે તુ એરી	
૯૩ હિહોળે જન મોહી સંબારે	૮૨	મજ નાગરી	૮૭
૯૪ હરિ લજનમેં કહા ચહિયત હે	૮૩	૧૦૬ આજ હરિ રૈનિ કિની દે	
૯૫ હરિ રસ તબહી તો જાય		આયે	૮૭
પૈયે	૮૩	૧૦૭ તુમ જાઓ જાઓ જાકે	
૯૬ ગોરેસે બદનપેં ગુમાન કયા	૮૪	રહે હો રાત	૮૮
૯૭ સુમિરો રાધા કૃષ્ણ સકલ			
મંચલ	૮૪		

પદ.	પૃષ્ઠ.	પદ.	પૃષ્ઠ.
૧૦૮ હે હમ રસિકે અનન્ય પ્રયા	૮૮	૧૨૧ રોડી રહો મેરી ગેલ	૬૨
૧૦૯ આચારજ લલિતા સખી	૮૮	૧૨૨ દોરી દોરી આવત મોહિ કું મનાવત	૬૨
૧૧૦ હમ નંદ નન્દન મોલસિયે	૮૯	૧૨૩ હરિ દર્શન કી પ્યાસી અંખીયાં	૬૩
૧૧૧ તૂ હે સખી બડલાગ ભરી	૮૯	૧૨૪ ખોલે છે કીણા મોર મધુવન	૬૩
૧૧૨ જયતિ નવનાગરી સમુલ ગુન સાગરી	૮૯	૧૨૫ અખ વિલંખ જીન કરો લાડિલી	૬૩
૧૧૩ લાલકો મુખ દેખનકો આઇ	૯૦	૧૨૬ કામરી લકુટ મોહિ ખૂલત ન એક પલ	૬૪
૧૧૪ જગો મેરે લાલ જગત ઉજ્યારે	૯૦	૧૨૭ બંસી યમુનપેં બાજ રહી	૬૪
૧૧૫ દધિકે મતવારે કાન્હ ખોલો પ્યારે પલકેં	૯૦	૧૨૮ બાંસુરી બજાઈ આજ રંગસોં મુરારી	૬૪
૧૧૬ વૃન્દાવન કે રાજ હે દોઉશ્યામ	૯૧	૧૨૯ યુગલ વરજૂલત દે ગલખાંહી	૬૫
૧૧૭ અખ મેરી ખેલન જાત બલૈયા	૯૧	૧૩૦ આજ દોઉ ખૂલત રંગ ભરે	૬૫
૧૧૮ બીધો વે સામરી સુરત હમારા દીલ ચુરાયા હે	૯૧	૧૩૧ કાનુડો કાળજની કોર છે	૬૫
૧૧૯ છાંડ દે બંગરવા મેરી બૈયાં ગહોનાં	૯૨	૧૩૨ ગાવડી લાવો ગોતી	૬૬
૧૨૦ સોતનકે ધર જૈયે ચલો સખી	૯૨	૧૩૩ લલિતા રાધા નેક મનાય દે	૬૬

અહાસંબંધ કાવ્યમ્.

(આવૃત્તિ ૩ છ)

આ ગ્રંથમાં શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્યજીએ ઉપદેશેલો “અહાસંબંધ” મંત્ર કે જે ૮૪ અક્ષરનો છે, તેને અનુસરતા ૮૪ શ્લોકથી વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. તેમજ અહાસંબંધ વિષે થતા આક્ષેપોનો સમ્ર-માણુ પ્રત્યુત્તર ગુરૂ શિષ્યના સંવાદરૂપે ધણીજ અસરકારક રીતે આપેલો છે, તેમજ “શ્રીસિક્કાન્ત રહસ્ય” ગ્રંથ તથા “સિક્કાન્ત રહસ્યનું ધોળ” છતાં કા. ૦—૪—૦ ચાર આના.

શ્રીગિરિધરલાલજી મહારાજકૃત

૧૨૦ વચનાન્ત.

માત્ર થોડીજ નકલો બાકી રહી છે

શ્રી ગિરિધરલાલજી મહારાજશ્રીએ પોતે ૮૦ વર્ષની વૃદ્ધ વયે નિજદેવી જીવે ઉપર કૃપા કરવા સંવત ૧૯૩૩ની સાલમાં ડબોધ પધારી, વૈષ્ણવોના કલ્યાણ માટે, પ્રાચીન વાર્તાઓ, સમ્રદાયનું ગુદ રહસ્ય વૈષ્ણવોને ભક્તિ, નીતિ. ભાવના ઉત્પન્ન થાય તેવા પ્રસંગો, શ્રીઠાકોરજીના સ્વરૂપની સેવા, શણુગારની ભાવના વગેરે ગુદ ને ગુપ્ત રહસ્યમય પ્રસંગોનું વર્ણન કરી, જીવ શિક્ષાર્થ કૃપા કરીને ૧૨૦ વચનામૃત લખાવ્યાં હતાં તે છપાવ્યાં છે. મોટી સાઇઝનાં ૪૦૦ ઉપરાંત પૃષ્ઠ, તેમજ ગ્રંથકર્તા શ્રીગિરિધરલાલજી તથા શ્રીબાલકૃષ્ણલાલજી, તથા તેમના નિત્ય લિલાસ્થ બેલાલજી, તથા હાલ બિરાજતા તૃતીયગૃહતિલક શ્રીવ્રજભૂપણલાલજી, તથા ચિ. શ્રી વિઠ્ઠલનાથબાવા એમ ૭ ફોટા આપવામાં આવ્યા છે. ન્યોજાવર માત્ર રૂ. ૩—૦—૦

લલુભાઈ જગનલાલ દેસાઈ

રીચીરોડ, નં. ૧૧૦, મેડા ઉપર—અમદાવાદ.

જરા થાલી જાઓ ! આ તરફ નજર કરો.

શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્યજીનું અણુભાષ્ય.

અનુવાદક: પ્રો. જહાલાલ શાહ. એમ. એ.

ભારતવર્ષનું ધાર્મિક તત્ત્વ જોવું છે ? બલ્લ પણ સત્ય છે, જગત
પણ સત્ય છે, નાશવાન નથી તે જાણવું છે ? બ્રહ્મજ્ઞાનની પ્રાપ્તિની
ધૃત્તિ છે ? જીવ, જડ, ચૈતન્ય, માયા એ બધા વિષયોના હેતુ સમ-
જવા છે ? શુદ્ધદૈત તત્ત્વનો પ્રથમ અન્ય વાંચવો છે ? જુઓ

એમણે ધણીજ સરળ ગુજરાતી ભાષામાં આ અન્ય લખ્યો છે.
હવે તો માત્ર ઘણી થોડી જ નકલો રહી છે. ૭૦૦ પાનાનો, અનેક
ચિત્રો સાથેનો, સુશોભિત પાકા પુઠાનો, મોટો અન્ય. ન્યો. માત્ર
સાડાત્રણ રૂપીઆ જ.

આવા અન્યો ફરીફરીને છપાતા નથી. પછીથી પસ્તાશો ને રહી
જશો. ગુજરાતના સમગ્ર વિદ્વાન્ સાક્ષરોએ વખાણેલું, વૈષ્ણવોએ તો
મુક્ત કંઠે પ્રશંસા કરી છે ને લેખકને અનેક આશીર્વાદો બક્ષી છે.
સંપ્રદાયનાં ૪૫૦ વર્ષે આ પુસ્તક સમજવાનું મળે છે, માટે જો તરત
નહિ મંગાવો તો પછી ખપી ગયે તમારે પસ્તાવું પડશે. સંપ્રદાયના
૪૫૦ વર્ષના ઇતિહાસમાં આ પુસ્તકનું નામ અત્યારે જ નોંધાયું છે.
તો આવા પુસ્તક માટે શું તમે સાડાત્રણ રૂપીઆ પણ નહિ
ખરચી શકો ? હું સત્ય કહું છું, પછીથી આવું સાહસ કોઈ નહિ
ખેડે ને તમે પસ્તાશો. અત્યારે જ ઓરડર લખી નાખો.

લાગ ૧ લો. રૂ. ૩-૮-૦

લાગ ૨ જો. રૂ. ૩-૦-૦

લલ્લુભાઈ હગનલાલ દેસાઈ.

રીચાર્ડ, નં. ૧૧૦, મેડા ઉપર—અમદાવાદ.

॥ માવાસન ॥

આ ગ્રંથમાં શ્રી મહાપ્રભુજી તથા શ્રી ગુર્જાપ્રજ્ઞના, નિજ અંતરંગ કૃપાપાત્ર ભગવદીયો ૮૪ અને ૨૫૨ વૈષ્ણવો પૈકી મહાનુભાવી એવા માત્ર ૨૨ વૈષ્ણવોની વાર્તાના ભાવ શ્રી ગોકુલનાથજીએ આધુનિક જીવો ઉપર કૃપા કરી જણાવ્યા છે, હાલ ૮૪ અને ૨૫૨ વૈષ્ણવોની વાર્તા આપણે વાંચીએ છીએ તે વાર્તાઓ પણ આ શ્રી ગોકુલેશજીએજ પ્રકટ કરી છે. આ બધી વાર્તાઓમાં મુખ્ય અને જેના ભાવ અતિ ગુઢ છે, જેના સ્નેહની પરિસીમા નથી, જેઓ ક્ષાંટિમાં વિરલા ગણાયા છે એવા ભગવદીયોની વાર્તાના ભાવ શ્રી ગોકુલેશજીએ જણાવ્યા છે. તે ઉપરાંત કેટલીક શોધ કરી બીજી વધુ માહિતી પણ આપી છપાવ્યું છે. કો. ૧-૪-૦ સવા રૂપીઓ.

પોંડ પ્રન્થ

(આવૃત્તિ ૩ જી. ઘણા સુધારા વધારા સાથે.)
સટીક, ગુજરાતી ભાષામાં વિસ્તૃત વિવેચનપૂર્વક

કરેલું મુદ્દ ભાષાન્તર.

આ ગ્રંથમાં શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્યજીએ રચેલા શ્રીયમુનાષ્ટક આદિ ૧૬ ગ્રંથો કે જેને વૈષ્ણવો “ પોંડ પ્રન્થ ” એ નામથી ઓળખે છે તે ગ્રંથોના મુળ શૈલ સાથે લંબાણ દીકા ને વિસ્તૃત વિવેચન પૂર્વક કરેલું ભાષાન્તર, ખતાં ન્યે માત્ર એક રૂપીઓજ

લલ્લુભાઈ ઇગનલાલ દેસાઈ.

રીચીરોડ, નં. ૧૧૦, મેડા ઉપર—અમદાવાદ.

પંચામૃત.

મહાન અનુભવી પરમ ભગવદીય “વ્યાસદાસ” કૃત અનુભ-
વૈકગમ્ય મહાન ગુઢ વિષયો, ભક્તિ, નીતિ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, મનને
શિખામણ, દીનતા, આશ્રય, વગેરે વિષયોનું ગાવાના રાગમાં દોહા,
ચોપાઇમાં પંચામૃત-પાંચ અમૃત ૧ શિક્ષામૃત, ૨ ન્યામૃત, ૩ સ્ને-
હામૃત, ૪ સ્વપ્નસાર, ૫ ધનચાત્રક. આ પાંચ અમૃતદ્વારા વૈષ્ણવોને
શ્રી ઠાકોરજી, શ્રી મહાપ્રભુજી, શ્રી વલ્લભકુળનો દૃઢઆશ્રય, ધૈર્યનું અનુ-
પમ વર્ણન કરી સ્પષ્ટ સમજાવ્યું છે. ખાસ મનન કરવા જેવો આ
ગ્રન્થ છે. કીંમત ૦-૮-૦ આઠ આનાં.

શ્રી ગોસ્વામી શ્રી હરિરાયજી કૃત

મોટું શિક્ષાપત્ર.

શુદ્ધ ને સરળ ગુજરાતી ભાષામાં, ભગવદ વાર્તામાં
વાંચવા લાયક સમગ્ર સિક્ષાન્તોથી ભરપુર

૪૧ પત્રોમાં, ૬૪૬ શ્લોકનો સત્સંગ કરવા લાયક ગ્રન્થ

શ્રીમહાપ્રભુજીનું ત્રણ રંગનું સુંદર ચિત્ર, ૩૦૦ ઉપ-
રાંતપૃષ્ઠ. સુશોભિત પાકું પુઠું. કીંમત ફક્ત એકજ રૂપીઓ.

લલુભાઈ છગનલાલ દેસાઈ.

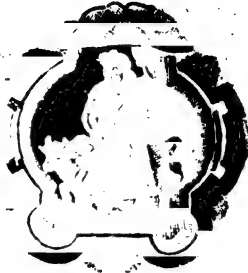
રીચીરોડ, નં. ૧૧૦, મેડા ઉપર—અમદાવાદ.

સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં, પટેલ મૂળચંદલાઈ ત્રિકમલાલે છાપ્યું.

પા ન કો ર ના કા : અ મ દા વા દ.

॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

श्रीकृष्णकीर्तनभाषा.

मंगलाच ण.

तमद्भुतं बालकम्बुजेक्षणम् । चतुर्भुजं चंत्तगदायुदायुधम् ॥

भावत्सकदम् गलशोभिकौस्तुभं । पीताम्बरं सान्द्रपयोदसाननम् ॥१॥

मार्गार्थार्थीरिडि इत्येतत्परिष्वक्तसहस्रकुन्तलम् ॥

उदामकाठ्यङ्गदकंकणादिभिर्विरोचमानं वन्दुदेव ऐकतम् ॥ २ ॥

રાગ ભૈરવ. પદ ૧

વન્દો ચરણકમલ હરિરાધ.

બાકી કૃપા પંગુ ગિરિ લાધે, અવેગ સખ કુછ દરસાધ.
બહિરો સુને ચૂક પુનિ બોલે, રંક ચલે સિરછત્ર ધરાધ.
સૂરદાસ સ્વામી કરુણામય, વારવાર વંદો તિહિ પાધ.

ચિંતન. રાગ ભૈરવી. પદ ૨

શ્રીકૃષ્ણજીકો ધ્યાન મેરે નિશદિના રી માધ.
માધુરી મૂરત મોહિની સૂરત, ચિત્ત લિયો હે ચુરાધ.
લાલ પાગ લટક ભાલ ચિખુક બેસર કંઠમાલ,
કર્ણપુલ મન્દહાસ લોચન સુખદાધ. ૧
મોર પંખ શીશ ધરે મોતિનકો હાર ગરે,
બાજૂબન્દ પહુંચી કર મુદ્રિકા સુહાધ.
સુદ્રઘટિકા બેહર નૂપુર ખિંછિયા સુદેશ,
અંગ અંગ દેખત ઉર આનંદ ન સમાધ.
મુરલીધર અધર શ્યામ ઠોડે વ્રજયુવતિ માંહિ,
સપ્ત સુરન તાન ગાન ગોવર્ધન રાધ.
નિરખ રૂપ અતિ અનૂપ છોકે સુર નર વિમાન,
વલ્લભ પદ કિંકર દામોદર બલિ બાધ.

દોહા-ઓપી ઓપી જગતમેં, છનકી ઉલટી શીતિ.

તિમકે પદ વન્દન કરેં, કરી કૃષ્ણસોં પ્રીતિ. ૧

વ્રજ સમુદ્ર મથુરા કમલ, વૃન્દાવન મકરન્દ.

વ્રજ વનિતા સજ પુષ્પ હૈં, મધુકર ગોકુલચન્દ. ૨

સમાજ વચન:

શ્રી વ્રજરાજ કુંવર વર ગાધયે, લક્ષ્મણકો મન લામતો ગાધયે,
આનંદકે કન્દ નિધિવર ગાધયે, શ્રી લાડિલી લલનવર ગાધયે.

દોહા-નવહિ અંગ સિંગારકે, હોરી ચોરી દાન,
છલહિ કરન વન ઝટુ ગમન, વિરહ મિલન અર માન.
નાગરિયા નવ નાગરી, ખેલન રાસ વિલાસ,
પલ પલ વારોં હે સખિ, નિત નવ નાગરિદાસ.
શ્રી વૃન્દાવન ચિદ્ધન કછુ, છળિ-બરનિ ન જાય,
કૃષ્ણ લલિત લીલાકે કાજ, ધારી રમો જડતાય.
મુક્તિ કહૈ ગોપાલસોં, મેરી મુક્તિ જતાય,
વ્રજ રજ ઉડિ મસ્તક લગૈ, મુક્તિ મુક્ત જહે જાય.
ધનિ વૃન્દાવન ધામ હૈ, ધનિ વૃન્દાવન નામ,
ધનિ વૃન્દાવન રસિક જો, સમરે રાધાશ્યામ.
મોર મુકુટ નિરખી છળિ, લાજત મહન કરોર;
ચન્દવદન સુખ સહનપૈ, ભાવુક નૈન ચકોર.

જિન મોરનકે પંખ લખિ, રાખત અપને શીશ;
 તિનકે ભાગનકી સખી, કૌન કર સકૈ રીસ.
 બંસી વંશી નામ હૈ, કાફ ધર્યો પ્રવીન;
 તાન તાનકી ડોરસોં, ખેંચત હૈ મનમીન.
 જલમેં બસૈ કુમુદિની, ચંદા બસૈ અકાસ;
 બે બકે મનમેં બસૈ, બસૈ સો તાકે પાસ.

દોહા-વૃન્દાવનકે વૃક્ષકો, મર્મ ન બનૈ કોય;
 ડાર પાત અરૂ પુલમેં, રાધે રાધે હોય.

દોહા-વ્રજ તજ અનત ન બઢ હૌં, મેરી હ યહ ટેક;
 ભૂતલભાર ઉતારિહૌં, ધારિ હૌં ભેખ અનેક.

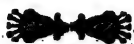
દોહા-વૃન્દાવનસોં વન નહીં, નન્દ ગ્રામસોં ગ્રામ;
 બંસીબટ સોં બટ નહીં, કૃષ્ણ નામસોં નામ.
 નારાયણ વ્રજ ભૂમિકો, સુરપતિ નારૈં માથ;
 જહાં ભય ગોપી ભયે, શ્રી ગોપેશ્વર નાથ.

॥ श्री गणाय नमः ॥

॥ श्रीगोपीजननय माय नमः ॥

अथ श्रीकृष्णजन्म-ढाढी लीला.

साप्ती (ढाढी वचन.)

नमुं श्री वल्लभ देवजु, नमुं श्री विठ्ठलनाथ गुंसाध.
नमुं श्री गिरिधर गोविंदजु, नमुं श्री भालकृष्ण शीरनाध.
नमुं श्री गोकुलनाथ जु, नमुं श्री रघुनाथ सदाध.
नमुं श्री यदुनाथजु, नमुं श्री धनश्याम मनसाध.
नमुं श्रीब्रजराजके लाडिले, मेरे जवन नाथ.
ढाढी आये। याचने, धरो यरखु भम माथ.
धरो यरखु भम माथ, लूतल लीला विस्तारी,
धरो यरखु भम माथ, दैवी पर हया विचारी.
धरो यरखु भम माथ, लकट टेक साप्ती अजे.
जरनुं श्री वल्लभ वंश, सूर कारज सेरे सजे.
नमे कहा गुन होय, नमे लव दुःख सख कटे.
नमे कहा गुन होय, नमे पुनरावर्त भिटे.
नमे कहा गुन होय, नमे लीला अनुसर ही.

અથ શ્રી દશાવતારની સાખી

હાં ઢાઢી મજરાજકો, યહ મેરે જગદીશ;
ઓરન કોં યાચું નહિ, નેક ન નામું શીખ. ૧

ધનકો હાં યાચક સદા, યહ મેરે જજમાન;
ધનકો યશ ગાઉં જુગોજુગ, જન રાખ્યો મેરો માન. ૨
યહ જશ કહા બરનન કરં, બરને બેઠ પુરાન;
મજમેં લીલા જે કરી, સો અષ્ટછાપ કીયે ગાન. ૩

સાખી તો શ્રી કૃષ્ણ હે, જાને રાખી ટેક;
તાકે ભક્ત અનેક હે, ભક્તઉદ્ધારન એક. ૪

જુગ જુગમેં અવતાર ધરી, નિજજન કીયે ઉદ્ધાર;
ભક્તનકી રક્ષા કરી, અસુરન કીયે સંહાર. ૫

સત્ય મત રાખ્યો મન્ય હોય, કન્યપ મંદરાધાર;
ચૌદ રત્ન મગઠ કીયે, કહ્યો વ્યાસ વિસ્તાર. ૬

બહુરિ ધર્યો વારાહવપુ, હિરણ્યાક્ષકો અંત;
નૃસિંહ વપુ માર્યો પ્રભલ, હિરણ્યકશ્યપુ બલવંત. ૭

અહભુત રૂપ નૃસિંહ ધર્યો, રાખ લીયો પ્રહ્લાદ;
હિરણ્યકશ્યપુ વિહારકેં, દીયો દેવનકું આહ્લાદ. ૮

વામન હોયકે બલિ છળ્યો, દીયો પાતલકો રાજ;
તા દિન આયો બળને, સાર્યો હમાયો કાજ. ૯

પરશુરામ દિવ હોયકે, ક્રીનો ક્ષત્રી સંહાર;
તા દિન આયો બળને, દીયો મોતીનકો હાર. ૧૦

હશરથ કૌશલ્યા ગ્રહે, શ્રીરામ લીયો અવતાર;
તાકો સુયશ કહા કહું? શ્રુતિ ન પાવે પાર. ૧૧

રાબ જનક સ્વયંવર રચ્યો, પરણે સીતા નાર;
તા દિન આયો યાચને, ખેલ દીયો રત્નભંડાર. ૧૨

દ્વાપર અંત ઉદ્ધોત ભયે, દશ દિશ મણિપ્રકાશ;
વસુદેવ ગ્રહ પ્રગટ ભયે, જગત તિમિરકો નાશ. ૧૩

અબ તો શ્રીનંદરાયકે, ઉઠ્યો અતિ આનંદ;
શ્રીગોકુલમેં પ્રગટ ભયે, શ્રીવૃંદાવનકો અંદ. ૧૪

અબ તો આગે આવેગો, કલિ પાપકપ નિધાન;
બુદ્ધાવતાર ધર્મ હિત, આપ ધરેજે ધ્યાન. ૧૫

અધોર કલિ જબ હોયગો, ધર્મ ન રહેગો લેશ;
શ્રીવલ્લભકુલનિબંધક હોય, મિરે ભક્તકો કલેશ. ૧૬

જન્મ જન્મ કો આચક હોં, તુમ મેરે કાતાર;
દેહો વચ્ચે નંદ જુ, માગું પાનિ પસાર. ૧૭

- પુત્ર ભયો નંદરાયકે, પૂરણ પરમાનંદ;
 દાઢી આયો યાયને, તનમન ભયો આનંદ. ૧૮
- ઘેઠી સભા સુંદર જહાં, શોભા બરની ન ભત;
 ઈંદ્ર સભા તહાં વારને, ઓરનકી કહા બાત. ૧૯
- રત્ન જટિત ખંભ બને, કનકમય સખ ભૂમિ;
 તાન વિતાન આસરિ, મોતનકી રહી ઝુમી. ૨૦
- સત્ય લોક સુરલોકકી, વૈકુંઠ હુકી બન;
 રહી સંપદા છાયકે, તીન લોકકી આન. ૨૧
- ઐઠ તહાં શોભાભરે, અતિવ ઉદાર વ્રજરાજ;
 ધનાઢય અતિ શોભિત, સદા, બડે બડે ગોપ સમાજ. ૨૨
- મહાનંદ ઉપનંદજી સિંહનંદ બડનંદ;
 ધરાનંદ ધ્રુવનંદજી, સો દેત દાન આનંદ. ૨૩
- કનકાનંદ કૃપાલહે, પ્રીતમ પરમાનંદ;
 દાન દયા સોં દેતહે, સુખાનંદ સુખકંદ. ૨૪
- બહુમોલ મોતી દીયે, મુદ્રી ગ્રીવા હાર;
 કાનનકે કુંડલ દીયે, અર ધન દીયે અપાર. ૨૫
- ગાય ભેંસ ઘોડા દીયે, હસ્તી સાજ સમાજ;
 રથ સુખપાલ અંબર દીયે, દાની નૃપ વ્રજરાજ. ૨૬
- મોહ ભરી આશીષ દીયે, ચીર જીયો નંદકુમાર;
 બડે જન્મતહીં ભયો, વ્રજ ધરવર મંગલ આર. ૨૭

કલ્પ વૃક્ષ સમવૃક્ષ જહાં, કામધેનુ સમ ગાય;
 નંદસહનકી સંપદા, કાહુપેં ઝરની ન જાય. ૨૮
 હુલસહીયે ઢાઢી જહાં, ઝરનન લાગ્યો વંશ;
 શ્રવન સુનત તાકો સુવેશ, રહે ન અધકો અંશ. ૨૯
 જશ પ્રકાશ અબ કહત હો, સુનહો નંદ ઉદાર;
 પરમ અનાદિ રહસ્ય અતિ, પુરાન કહો નિરધાર. ૩૦
 અદ્વૈતધ્વજ તેજભય, અખંડ અનાદિ અનૂપ,
 અક્ષર અદર્શ પ્રોતિત ગિરિ શ્રુતિ ખોજત જેહી રૂપ. ૩૧
 અનંત કોટિ શશી સૂર જહાં, રતન તેજ પ્રકાશ;
 પરમ ધામ પૂરનસદા, કહત નિગમ ધૃતિહાસ. ૩૨
 તાસોં પર પુરૂષોત્તમ, લીલા કરત અપાર;
 સમુહ કોટિ સખી વૃંદમેં, શ્રીવૃંદાવન સુખસાર. ૩૩
 તાકો જે ઝરનન કરે, તો મન્ય હોય વિસ્તાર;
 શેષ મહેશ સુરેશ ગ્નેશ, પાવત નહિ કોઈ પાર. ૩૪
 શ્રી પુરૂષોત્તમકોં ઇચ્છા ભઈ, યશ પ્રકાશ અબ હોય;
 નેક બ્રાંહમરોરતેં, ઉપજે હે સખ કોય. ૩૫
 અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ સખ, પંચતત્વ ચોખાન;
 સ્થાવર જંગમ વસ્તુયહ, રૂપ પુરૂષોત્તમ જન. ૩૬
 પુરૂષતેં માયા પ્રગટ ભઈ, ગુન ઉપજાવનહાર;

નિમિષમેં સુષ્ટિ ઉત્પન્ન કરે, મલ્લય કરત નહિ વાર. ૩૭

આદિનારાયણ બ્રહ્મારૂપ હે, સૌ મજનકે પાર;
પરધર્મ તાસોં કહત, સૌ ધર્મીકે સુખસાર. ૩૮

ધર્મી સૌ પુરૂષોત્તમ, ધર્મ બ્રહ્મ કો જન;
બ્રહ્મ કો રૂપ નારાયણ સૌ કહી વેદ પુરાત. ૩૯

મીનંદરાયણકે ધરતી વંશાવલી

શ્રી નારાયણ કી નામિ સોં, કમલ ભયો એક જાન;
લામેં તેં બ્રહ્મા ભયે, સખકે હે સુખદાન. ૧

તિન સખ ચહ રચના રચી, કો કરી શકે વિચાર;
નારાયણ નિહરત તહાં, લેહે બહુ અવતાર. ૨

બ્રહ્માતેં અત્રિ ભયે, પરમ સાધુ સુકુમાર;
અત્રિ કો સુત સોમનૃપ, સુંદર સરસ ઉદાર. ૩

સોમનૃપકો બુધ ભયો, ભૂમિ બડો ભૂપાલ;
તાકો ભયો પુરૂરવા, હરિ રતિ અરિકુલ સાલ. ૪

નૃપતિ પુરૂરવા કો ભયો, આયુ બડો નરેશ;
આયુ નૃપકો નહુસ ભયો, જન જયો સખદેશ. ૫

નહુસ નૃપતિ કો પુત્ર ભયો, નૃપ જાતિ બડભૂષ
નૃપ જાતિકો યદુભયો, ધર્મી ધર્મ સ્વરૂપ. ૬

યદુકો યશ કહા બરતીયે, જન લીને શત્રુ સખ જીવ;

- પિતા હિત દદ્યુઃ સ્વદેનવા, સલ્યો ધર્મકી સ્થિતઃ ૭
- રાજા યદુકો પુત્ર ભયો, કોષ્ટ નૃપ સમધીરઃ ૮
- વીર્યવાન તાકો ભયો, ધર્મી ધર્મ શરીરઃ ૯
- વીર્યવાનકો સ્વહિત ભયો, સહિત નૃપ તદ્દસ્યેકઃ ૧૦
- તાકો ભયો નૃપ ચરિત્રરથ, જન કીને યજ્ઞ અનેકઃ ૧૧
- તાકો ભયો શશી વિદ્નૃપ, જન જિત્યો સખદેશઃ ૧૨
- પૃથુન્મવ સુત તાકો ભયો, તાસુત ધર્મ સુવેશઃ ૧૩
- ધર્મનૃપતિકો સુત ભયો, સેના જડો ભૂપાલઃ ૧૪
- ચિક પુત્રતિનકો ભયો, સો ગૌ બ્રાહ્મણ પ્રતિપાલઃ ૧૫
- ચિક નૃપતિકો પુત્ર ભયો, નામ ધન્યાય પ્રવીનઃ ૧૬
- ધન્યાય પુત્ર વિદર્ભ ભયો, તા સુત કૃથ હરિલીનઃ ૧૭
- કૃથ સુત કંત નરેશ ભયો, કંત પુત્ર નૃપવૃષ્ટિઃ ૧૮
- વૃષ્ટિ કો સુત નિર્યાતિ ભયો, રાજકીયો સખ સૃષ્ટિઃ ૧૯
- નિર્યાતિ સુત દાતાર ભયો, તાકો વ્યોમભિલ બાલઃ ૨૦
- વ્યોમ પુત્ર જામનભયો, તાકો વિક્ષતિનૃપાલઃ ૨૧
- વિક્ષતિ પુત્ર સો ભીમરથ, નરરથ તાકો તાતઃ ૨૨
- નરરથ સુત હશરથભયો, શક્તિ ત્વસ વિજ્યાતઃ ૨૩
- ભયો પુત્ર તિહિ નૃપતિકો, હિરે ચહુઃ હિશ આનઃ ૨૪
- દેવતાત તાકો ભયો, જીવ દીયે અનેકન દાનઃ ૨૫

- દેવતાતકો સુત ભયો, નૃપ દેવ રેત વિચિત્ર;
 દેવ છત્ર તાકો ભયો, મધુ નૃપતિ સુપવિત્ર. ૧૭
- મધુનૃપતિ કો કુરવશ ભયો, કુરવશકો અનુનૃપ;
 અનુનૃપકો પુરહિત ભયો, સત્વતાય અનૂપ. ૧૮
- સત્વતા સુત અધિક ભયો, અધક સુતભત માન;
 વિદુરથતાકો ભયો, તાસુત સૂર પ્રમાન. ૧૯
- ભોજમન તા સુત ભયો, તાસુત શનિભૂપાલ;
 શનિકો ભોજ મહીભયો, શત્રુનકો જે કાલ. ૨૦
- ભોજકો ભયો હુદિક નૃપ, દેવ વિહુ તા પુત્ર;
 શતધન્વા તાકે ભયો, શૂરવીર જત સુત્ર. ૨૧
- શત ધનુકે સુત પ્રબલ અતિ, કૃતવર્મા બડભૂપ;
 આન કરિ સખ ભૂમિ પર, સુંદર સુર અનૂપ. ૨૨
- કૃતવર્માકે પુત્ર ભયો, દેવ મીઠં બડરાજ;
 સખ બાત ન સમર્થસો, સૂરપતિ ક્રીસી સાજ. ૨૩
- તાકે ભયો વિવાહદે, એક ક્ષત્રીક્રી જન;
 હુજે ભયો જી વૈશ્યકો, ઉત્તમ કુલ પરમાન. ૨૪
- ક્ષત્રાનીકે ક્ષત્રી ભયે, પાચેરાજ પ્રમાન;
 વૈશ્યન સુત ભયે વૈશ્યહી, જાત જનનકી જન. ૨૫
- ક્ષત્રાનીકે સુતભયે, સૂરસેન ભૂપ નામ;

- તાકે ભયે વસુદેવજી, ભયો સુયશ સખ ધામ. ૨૬
- વ્યાસ કહ્યો શુકહી કહ્યો, પ્રમટ પુરાનનમાંહી;
ભાગ્યવાન વસુદેવસમ, જક્ત દસરો નાંહી. ૨૭
- વૈશ્યન સુત પરજન્ય ભયે, બુદ્ધિ વિવેક ઉદ્ધાર;
દીયે દાન અનેકજન, કહેત ન આવે પાર. ૨૮
- વૈશ્યજ્ઞાતિમેં શ્રેષ્ઠ અતિ, બલ્લવગોપ પ્રમાત;
પાલત મુરલિ વૃંદજે રાજત ઈંદ્રસમાન. ૨૯
- પાવન યશ પરજન્યકો, ઓર પાવન અતિ નામ;
શ્રવણ સુનત પાતક હરે, હોત સકલ સિદ્ધકામ. ૩૦
- નારદકે ઉપદેશતેં, હરિવાસરવ્રત સાધિ;
નહાયે કાન્હર કુંડમે, નારાયણ આરાધિ. ૩૧
- નિર્જલ હરિવાસરકીયે, તનમન ભરે આનંદ
તાકે સુત નવ નંદ ભયે, દરસે પરમાનંદ. ૩૨
- નૌ નંદકો યશ અમલ, જનત સખ સંસાર;
રોમ રોમ રસના કડેં તોઉ ન પાવે પાર ૩૩
- કહા બરનો શ્રીવંદકોં, બરનત વેદ પુરાન;
પુત્ર ભયે એસે કહુ, દીયે અનેકન દાન. ૩૪
- પુત્ર ભયે સુખ યહ ભયો, સત એક પરમાન;
યહ સુખ વ્યાખ્યો સકલહી, સ્થિર ચર યહ સંસાર. ૩૫

પ્રહસત ભઈ હે સંકષી, આન ખડી ભઈ દાર;	
અન ધન દેત કો નહિ, અક્ષય ભરે ભંડાર.	૩૬
મેં વિચાર મનમેં કીયો, મુખ્યો પુસનનગ્રાંહી;	
નંદ પ્રહ પ્રગટ ભયે, પુરુષોત્તમ જમ નાંહી.	૩૭
દેહેં સુખી પ્રજજનકે, બિંદન અનેકન દારિ;	
વૃથા હોત નહિ જ્યન યહ, કહે ઢાઢી નિરધાર.	૩૮
પુત્રભયો શ્રી નંદકેં, બજત કુંઢસી દાર;	
દેત દાન યાચકનકોં, આનંદ ગોધૈન ભાર.	૩૯
દેત દાન તહાં નંદજી, પ્રથમ દેતહે નંદ;	
ફિરલેહુંગો સબનપેં, પ્રગટે શ્રી ગોકુલચંદ.	૪૦
સુખાનંદ સોવન દીયો, મહાનંદ દીયો હાર;	
કનકાનંદ મુદ્રા હધ, ગિનત ન આવે પાર.	૪૧
ધરાનંદ ધીરજ હધ, ઝોરી ભરી દીયો ધન;	
પરમાનંદ હધ પ્રીતસોં, ઢાઢી કીયો પ્રસભ.	૪૨
નિત્યાનંદ નગ જટિલકો, દીનો હાર મંગાય	
બડે નંદ બડી રીતસોં, હધ સિંગારી ગાય.	૪૩
હાથી ઘોડા રથ દીયે, અંબર દીયે અપાર;	
ઓર ઉંટ એસે દીયે, બોજ ઉઠાવનહાર.	૪૪
ગાડી ગાડાં ભરદીયે, ઓર ધન અંબર સાર;	

- આજીપણ અગનિ દીધે, એસે નંદ ઉઠાર. ૪૫
- શીવ વિરંચી સે કહે, સુનો બહુવિધ ખાત;
મગટ લયે પુરૂષોત્તમ, સો વ્રજ ધર ધર ખાત. ૪૬
- બકો રૂપ વૈરાટ સમ, અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ;
સો ક્યાં વ્રજમેં બનિયે, સખ ખાત સુછંદ. ૪૭
- બકો રૂપ બ્રહ્માંડ હે, સો ખેલત નંદ કે દાર;
મહરિ યશોદા ગોહલે, સો શ્રી વ્રજરાજ કુમાર. ૪૮
- બકો યશ ત્રય લોકમેં, બાઢ્યો અંતરે બચ;
ક્ષિતિ માપી ત્રિપદ કરી, સો મહર ભુવનકે માંચ. ૪૯

શ્રીવલ્લભકુલની વંશાવલી

- શ્રી વલ્લભ પદ પદ્મરજ, વંદન કીજે નિત;
શ્રી વિકુલવર જુ સહિત, સદા વસો મમ ચિત્ત. ॥ ૧ ॥
- તુમ તો પરમ પ્રવીન હો, મેંદૂં નિપટ અબ્જન;
કરો કૃપા તબ હોયગી, વંશાવલી વખાન. ॥ ૨ ॥
- શ્રીપુરૂષોત્તમ નિજ ધામમેં, કીધો ચિત્ત વિચાર;
કરૂણા કરી નિજ ભવ પર, ભૂતલ દિજ અવતાર. ॥ ૩ ॥
- આમ સુહાંકરવારમેં, વિષ્ણુ ત્રિસેનભિજન;

પરમ પવિત્ર જગત કરન, તૈલંગ કુલ ભખાન. ॥૪॥
 શાખા તૈત્રી જનિયે, ગોત્ર સુભારદાજ;
 યજુર્વેદ અરૂ ત્રિપરવ, દ્વિજ કુલમેં દ્વિજરાજ. ॥૫॥
 યજ્ઞ નારાયણુ ભયે, ચૂલ પુરૂષ જે એહ;
 ભાગ્ય ખડે તિનકે અધિક, કયોં બરને કવિ તેહ ॥૬॥
 તિનકે પુત્ર પ્રગટ ભયે, યજ્ઞ નારાયણુ જન;
 સૌમયાગ કીને પ્રથમ, સૌમયાગી કહી માન ॥૭॥
 તિનકે સુત ગંગાધર ભયે, પ્રગટ પ્રતાપ જનાવે;
 જટા વહાઈ જનહવી, માયાવાદ મિટાવે. ॥૮॥
 ધનકે સુત ગનપત ભયે, તિન સુત વલ્લભભટ્ટ
 તિન સુત લક્ષ્મણુ ભટ ભયે, વસુદેવ અખ યહે. ॥૯॥
 પર્વ વ્રત યજ્ઞ દાન જન કીને વેદ સ્વરૂપ
 તીન પુત્ર તિનકે ભયે મધ્ય શ્રી વ્રજ કે ભૂપ ॥૧૦॥
 ખડે પુત્ર કેશોપુરી જન દીયો હે શ્રાપ
 દેશ વિદેશ પધારનો સો માન લીયો હે આપ ॥૧૧॥
 રામકૃષ્ણ છોટે સુત મધ્ય શ્રીવલ્લભરાય
 રૂપસુધારસમાધુરી કયોં બરને કવિ ગાય. ॥૧૨॥
 સંવત પંદ્રહસો શુભ પેંતીસ હે સુખસાર
 વૈશાખ વદી એકાદશી અરૂ શુભ હે રવિનાર ॥૧૩॥

ધનિષ્ઠા નક્ષત્રમેં, પ્રભુ પ્રગટે શ્રીવલ્લભાધીશ;
 તિનકે પુત્ર પ્રગટ ભયે, જગત નમાવત શીષ. ૧૪
 બડે શ્રીગોપીનાથજી, તિનકે હે સુત એક;
 શ્રીપુરૂષોત્તમજી નામ હે, આગેં ગુપ્ત વિવેક. ૧૫
 શ્રીવલ્લભજીકે સુત ભયે, છોટે પુત્ર વિખ્યાત;
 નામ શ્રીવિકુલનાથજી, તિનકે હે સુત સાત. ૧૬
 કલ્પવૃક્ષ કુસુમિત અતિ, શાખા બહુ વિસ્તાર
 ભગવદીયન શિર ઝૂકિ રહી, કલીમેં કૃપા અપાર. ૧૭
 શ્રી ગિરિધર પ્રગટે બડે, શ્રી ગોવિંદરાય બખાન;
 શ્રી બાલકૃષ્ણ ગોકુલપતિ, જન રાખ્યો ધર્મ પ્રમાન. ૧૮
 શ્રી રઘુનાથ પંચમ સુત, છકે શ્રી યદુનાથ;
 શ્રી ધનશ્યામ છોટે સુત, સખ વિધિ પુરન કામ. ॥ ૧૯ ॥

અથ શ્રી સાત (અષ્ટ) સ્વરૂપની સાખી.

દક્ષિન કર કટિપેં ધર્યો, ધર્યો ઊર્ધ્વ ગિરિ વામ;
 શ્યામ રૂપ શ્રીજી સદા, નિરખોં આઠોં જામ. ૧
 શોભિત શ્રી નવનીત પ્રિય, ગૌર વરણ યુગ હસ્ત;
 ધુલ્લેન ચલત મુદેશ છબી, ભાવ અનેક પ્રશન્ત. ૨
 શંખ, ચક્ર, ગદા, પદ્મધરે, ચાર ભુજ વધુ શ્યામ;

- યહ છામી શ્રીમથુરેશજીકી, પૂરે ભક્તકે કામ. ૩
 ગૌર વરણુ યુગ હસ્ત હે, રાજત સ્વામિની સંગ;
 નિરખો શ્રી વિકુલેશ જી, મહન માન મહ ભંગ; ૪
 કૃષ્ણ ધરન ચારો ભુજ, રાજત હે સુખ સમ;
 ધરે શ્રી દ્વારકાનાથજી, શંખ, ચક્ર, ગદા, પદ્મ. ૫
 એક કરકંબુ દક્ષિણ ગિરિધર્યો, શ્રીસ્વામિનીજીયુગલ હે સાથ;
 દે કરમેં મુરલી ધરે, ગૌર શ્રીગોકુલનાથ. ૬
 કૃષ્ણ ધરન યુગલ ભુજ, મોહન બેન તરંગ;
 શ્રીમદ્ગોકુલચંદ્રમા, નિરખો અંગ ત્રિભંગ. ૭
 યુગલ ત્રિયા સંગરાજ હીં, દે કર ગૌર સ્વરૂપ;
 શ્રીમદ્મોહન મોહી ત્રિયા, બંસી બજાઈ અનૂપ. ૮

ઢાઢીનકે બચન—રાગ રામકલી. પદ ૧

- હૌં ઇક નંધ બાત સુનિ આઈ,
 મહરિ યશોદા ઢોટા બયો, ધરધર બજત બધાઈ. ૧
 દ્વારે ભીર ગોપ ગોપિનકી, મહિમા બરની ન બાઈ;
 અતિ આનન્દ હોત ગોકુલમેં, રત્ન ભૂમિ નિધિ છાઈ. ૨
 નાચત તરુણ વૃદ્ધ અરુ બાલક, ગોરસ કીચ મચાઈ;

સૂરદાસ સ્વામી સુખ સાગર, સુન્દર શ્યામ કન્હાધ.

ઢાઢન-ઢોહા—પતિ જલો નંદરાયકે, પ્રગટ ભયે સુકુમાર;
માગો એસો દાન અળ ફેર ન પાનિ પસાર.

ઢાઢન વચન—રાગ ધનાશ્રી, પદ ૨.

કૃષ્ણ જન્મ સુની અપને પતિસોં, હૃસિ ઢાઢન થોં ખોલી બુ,
જાઓ જાઓ તુમ નંદ નૃપતિકે, દાન કોઠરી ખોલીબુ. ૧

તુમકો મિલેંગે વાગો ખીડા, ઓર દહીના ભરિ ઝોરીબુ;
હમકો લૈયો નખ શીખ ગેહેનો, જેહરિ સહિત એક જોરીબુ. ૨

સાજ સહિત એક ધુડિલા લૈયો, ગૈયાં દુધ અતોલીબુ;
સુન્દર સો એક હસ્તી લૈયો, હસ્તિન સંગ અમોલીબુ. ૩

લૈયો કંથ જુગતિ સું લૈયો, મોહિ ચઢિવેકો ડોલીબુ;
છોટીસી ભેંસ સુવન સિંગનકી, ટહલ કરનકું ગોલીબુ. ૪

સજ્યા સહિત એક દુલિયા લૈયો, ઓર પાનનકી ઢોલીબુ.
કરી કરી ખીરિ મોય ખવાવે, લૈયો સંગ તંમોલીબુ, ૫

જન્મ જન્મ કાહુ નહીં જાઓ, ફીર ન માંડો ઝોલીબુ,
નંદદાસ નંદરાયકો ઢાઢી, ભધ અભચક ઢોલીબુ. ૬

રાગ ખડહંસ. પદ ૩

મોહિ નન્દ ધર લે ચલ રે ઢાઢનિયા મચલ રહી,

પુત્ર ભયો સખ જગને જાઓ, તેને મોસોં કયોં ન કહીરે ? ૧

મોહિ મિલૈ નખ શિખલોં ગહનો, લાઉ તો ખાત સહીરે;
જરદોછકે વસ્ત્ર મિલેંગે, ફરિયા ચોલી નધરે.

કૃષ્ણ કૃપા ખિન કે યા જગમેં, જિન મેરી ખાંહ ગહીરે.

ઢાઢીકો પ્રત્યુત્તર.

દોહા-મરં તો માગું નહી, અપને તનકે કાજ,

પરમારથકે કારને, મોહે માગત નાવે લાજ.

દોહા-કૃષ્ણ જન્મ સુનિ હરખિ અતિ, યદુકુલ ઢાઢી આમ;

દેત અશીશ વ્રજેશ પ્રતિ, વંશ સુયશ બહુ ગાય.

અથ ઢાઢીકે પદ. ૪.

રાજકે હમ ઢાઢી, શ્રી વ્રજરાજકે હમ ઢાઢી. ખારહીતે
ગોવિંદ ગુન ગાવત, શ્વેત ભધ મેરી દાઢી. ॥ ૧ ॥ હમ હરિકે
હરિ હેબુ હમારે, સોને લીક જો કાઢી; દાસ ગોપાલ ચેહી માગત
હે, ભક્તિ પ્રેમસોં ગાઢી. શ્રીવ્રજરાજકે હમ ઢાઢી ॥ ૨ ॥

પદ ૫.

ભાનકે હમ ભાટ, નંદ વૃષભાનકે હમ ભાટ. ઉદે ભયો.
વ્રજવલ્લભ કુલકો, મેટી હમારી નાટ. ૧ ઈંદ્ર, કુખેર
હમારે ભાયે, વ્રજકે ગુજર ભાટ, ઇતનો દેહુ જો મોલ લેહુ
હોં, મથુરાંકી સખ હાટ. ૨ ભૂષન બસન અનેક લુટાયે,
ઓર ગાયતકે ઠાટ, બદો વંશ હરિવંશ વ્યાસકો વાસ
ચીરકે ઘાટ. ૩

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૬.

અદ્ભુત ઢાઢી આયો, વ્રજમેં અદ્ભુત ઢાઢી આયો.
કૂલી ગયે સખ ગોપ મગન મન, જળહીં વંધાયો ગાયો. ૧ કોઉ
કહે ઇંદ્ર કુબેર વરુણ હે, કોઉ કહે રતિપતિ જેસો ન કોઉ;
કહે લોકપાલ દિગપાલ હે, કોઉ કહે હોય ન એસો. વ્રજમેં ૨
ભાખત ધિરદ જો પ્રેમ મગન મન, ગોપ સખેં જુરી આયે;
અષ્ટ-સિદ્ધિ નવ નિધિ દેનકોં, મનમેં ધનદ લજાયે ॥ ૩ ॥
હોં ઢાઢી સુર રાજ ઇશકો, તાહી ઇશહી જાયોં; ચોર દેવ
નર દેવનકો જશ મનમેં નેક ન રાયોં. વ્રજમેં ૪ એક બેર
દશરથ મેં જાચ્યો, રામપુત્ર લયો તાકે; ગર્ગ મહામુનિ મો-
સોં ભાખ્યો, સો સુત લયો યશોદાકે. વ્રજમેં ૫ ઢાઢી કહે
વ્રજ ઇશસોં મેરે ધન બહુતે હે, રામકૃષ્ણકો દરશનપેં હોં
તબ ઢાઢી ધર જે હેં. વ્રજમેં ૬

સવૈયા. પદ ૭.

પૂત સપૂત જન્યો યશુદા, ઇતની સુનિકૈ વસુધા સખ દૌરી,
દેવનકો આનન્દ લયો સુન, ધાવત ગાવત મંગલ ગૌરી.
નન્દ કહૂ ઇતનો જો દિયો, ધનશ્યામ કુબેરહુકી મતિ ચૌરી.
મોહિ દેખત વ્રજહિ લુટાય દિયો, ન જાચી બહિયા છછિયા
ન મિછીરી.

ઢાઢી. રાગ મારૂ. પદ ૮.

નંદ બડો જજમાન હમારો.

તીન લોક મેં ભ્રમિ ભ્રમિ આયો; રાખ્યો હમારો માન. નંદ ૦૧.

યા વ્રજ મંડલ ગોપ જીતે હે, મેરે એક સમાન;

તિનમેં અખ હોં દે ધર જાયું, નંદરાય વૃષ ભાન. હમારો ૨

કાહુકોં કુંજર કાહુ કો મંદિર, કાહુ હેમ પટ દાન;

જખ જઈં તખ મોહિ દેહુગો, તખહી તો પરમાન. હમારો ૩

ઢાઢિનકો સંગ લે કર આયો, કુટુંબસહિત સંતાન;

તુહારે દાર પર્યો યશ ગાઉં, ઓર ન જાયું આન. હમારો ૪

તુમારે બાલ ગોપાલેં દરસોં, ઓર ન મનમેં આન;

નંદદાસ ઢાઢી અજાયક, કીનો આપ સમાન. હમારો ૫

ઢાઢી વચન. રાગ-મારૂ. પદ ૯.

તેં પઢી નંદ રીઝાયો ઢાઢી.

તેં પઢી

જશોમતિ સુતકી કીરત ગાધ, સખહિનકે મન ભાયો. ૧

નંદસુ વાગો અપને ગરેકો, લે ઢાઢી પહેરાયો;

દીનીં ધેનુ ધુમર અરૂ ધોરી, અરૂ ભંડાર ખુલાયો. ૨

ઢાઢિનકું સોનેકે નૂપુર, ગહનો અગઢ ગઢાયો;

રત્ન ખચિત ખગવારો ગરેકોં, ઢાઢિનકું પહેરાયો. ૩

તેરે ભલે ભલો યા વ્રજકો, તેં ભલો મંગલ ગાયો;

સૂરદાસકોં સર્વસુ દીનો, મંગલ સુજશ સુનાયો. ઢાઢી ૪
ઢાઢનકો સવાલ.

દોહા-ઢાઢન કહે ઢાઢી સુનો, બોત લઉંગી દાન;
તોસેં જો મેં અધિક લઉં, તો ઢાઢન મેરો નામ.

રાગ સારંગ. પદ ૧૦.

નાચે રંગ ભરી ઢાઢન, નાચે રંગ ભરી. વ્રજરાનીકી
કુખ સીરાની, સખ સુખ ફલ ન ફરી ॥ ૧ ॥ અહ અહતેં ગોપી
જુરી આધ, દેખન કૌતકરી, હોત વધાઈ મંગલ ગાવત, દેત
દાન સગરી ॥ ૨ ॥ તખ જસુમતિ મુંદરિ પહિરાઈ, હરખીત
મોદ ભરી; હસી બોલી થાં કહેત મહરિસોં દેખન લાલ અરી.
તખ જસુમતિ લે લાલ દિખાયો, શોભા સિંધુ ભરી, પદ્મનાભ
સહચરી છબી નિરખત, વારતિ સર્વસુરી. ॥ ૪ ॥

ઢાઢન પદ. રાગ-કાફી. પદ ૧૧.

હોં વ્રજરાજકી ઢાઢન, વ્રજમેં આધ હો, (૨)
સુનિ જયો જસોમતિપુત, સુધામતેં ધાધ હો. (૨) ૧
સુંદર રૂપ અનૂપ સખેં મન ભાધ હો, માનો ઉર્વશી
ઈંદ્ર અખાડે તેં આપ પઠાધ હો. (૨) ૨

મંદિર લાધ બુલાધ જહાં નંદરાની હે. (૨)
શીશ નમાધ આશીશ દે બંસ બખાની હે. (૨) ૩

બાજત તાલ મૃદંગ ઉપંગ સુખાંસુરી, અંબુજ નેન
 વિશાલ ગાવત ગુણ ગાંસરી....(૨) ૪
 નિર્તત તાયૈધ તાયૈધ લિયે ગતિ ગોહિની (૨),
 નંદકે મંદિરતેં નિકસી મામો મોહિની (૨)....૫
 તથ રીઝ જસોદા રાની સખે પ્રજ સુંદરી, (૨)
 દિયો હિયાકો હાર સો હાથકી મુંદરી. (૨) ૬
 દીની નધ નકવેસર બીંદી જરાવકી, (૨)
 દીની હે કંચન જેહર પાયલ પાયકી. (૨) ૭
 દધ સોંધે બાની સારી કંચુકી નેહકી, (૨)
 દીની માલ નિહાલસો ઢાઢન ગેહકી. (૨) ૮
 તથ ઢાઢન દેત આશીશ, જીયો તેરો લાડીલો, (૨)
 ચિરંજીવો ચતુર ભુજ નાથ, સખે ચિત ચાડિલો (૨).૯
 ઢાઢી વચન-કવિત ૧૨.

જાતિ જરો તન રૂપ જરો, ગુન જીયો પતાલ રસાતલ માંહી,
 પાવકમેં ચતુરાધ પરો. જીનકે કુલ ભકિત ગોવિંદકી નાંહી.
 ધૂર પરો જાકે ધનમેં, પરમારથ કારન ખરયો નાંહી,
 ધિક્કાર કહે સખ દેવ તિને, જન જે વલ્લભ કુલ શરન નાંહી.

ઢાઢી વચન-રાગ-મારૂ. પદ ૧૩.

નંદજી મેરે મન આનંદ લયો, સુન ગોવરધન તેં આયો, ૧

તિહારો પુત્ર ભયો હોં સુનકે, અતિ આતુર ઉઠિ ધાયો. નંદ ૨
 બંદી જન ઓર ભિક્ષુક સુન સુન, દેશ દેશ તેં આયે,
 એક પેહલેંહી આશા લાગી, બહોત દિનનકે છાયે. નંદ. ૩
 તુમ દીને કંચન મનિ મુક્તા, નાના વસન અનૂપહો,
 મોહિ મિલે મારગમેં માનો, જાત કહું કે ભૂપ. નંદ. ૪
 દીજે મોહિ કૃપા કરી સોહી જો હોં આયો માંગન,
 જસોમતિ સુત અપને પાયન ચલી, ખેલન આવે આંગન. ૫
 કોટિ દેહુ તો પર્યો રહુંગો, જન દેખે નહી જોહું,
 નંદરાય સુન વિનતિ મેરી, તબહિં વિદા ભલે પાઊં. નંદ. ૬
 તુમ તો પરમ ઉદાર નંદજી, જો માંગ્યો સો દીનો,
 એસો ઓર કોન ત્રિભુવનમેં? તુમ સરસા કો કીનો? નંદ. ૭
 મદન મોહન મૈયા કહી ટેરે, યહ સુન કે ધર જાઉં;
 હોં તો તિહારે ધરકો ઢાઢી, સૂરદાસ મેરો નાઉં. નંદ. ૮.

ઢાઢન વચન-કવિત. પદ ૧૪.

સોઘ ભલો દેશ ગામ, જહાં બસે વલ્લભ,
 જનકે મિલાપ તે, આલાપ તેં સમીપ શામ;
 અતિસો અગાધ સો તો, દેવનકું દુર્લભ.
 જનકે મુખારવિંદ, દેખી મુખ રોમ રોમ,

મહાતાપ દૂર કરે, જનમકે જીલમી;
જીગ કે જીવન એહ ગોપાલ, ખેલનકું ભાજનકું આવતે,
ધર સુલભ.

લાલ ગિરિધારી જીકી, માધુરી કોકરે પાન,
સોઈ ભલો દેશ ગામ, જહાં બસે વલ્લભ.

ઢાઢન વચન-રાગ—કાફી. પદ ૧૫.

ઢાઢન વારન કીની લાલપર,.....ઢાઢન. ૧
પુલકિત રોમે રોમ નંદરાની, નોછાવરિ બહુ દીની. ૨
ગૌર વરન એક શ્યામ વરનહે, દોઝિ શોભા કે એના,
રોગ દોષ લાગો મેરી અખિયન, દીઠ લગો જીન નૈના. લાલ. ૩
રત્ન જટિત આંગનમેં ખેલત, કળ દેખોંગી આઘ,
જીમરિ પર નચોંગી તાદિન, મુરિ મુરિ લેહું બલાઘ. લાલ. ૪
વ્રજમેં નિકટ બસાઓ મોકોં, નિતપ્રતિ આશીશ દેહુ,
વૃષભાન ગોપ કીરતિ મંગલ ગ્રહ, દુની બધાઘ લેહું. લાલ. ૫
જસોમતિ પટ ભૂખન પેહેરાઈ, ઢાઢનકોં નંદરાઈ,
કર હસ નાય નચે જળ દોઝિ, રતિપતિ દેખ લબઘ. લાલ. ૬
યહ સુખ નિરખ શિવ બ્રહ્માદિક, નારદસે મુનિ રીઝે હો,
ઢાઢી કયોં ન ભયે આ વ્રજમેં, રામકૃષ્ણ ગુણ ભીજે. લાલ.

અથ શ્રીરાધાષ્ટમી—શ્રી રાધાજીની ઢાઢીલીલાનાં કીર્તનો.

ઢાઢન વચન—દોહા.

સુનહો પતિ વૃષભાનકે, પ્રગટી કુંવરી અનૂપ,
દેંગે બહુ દાન વિત્ત, શ્રીવૃષભાનજી ભૂપ.

રાગ રામકલી. પદ ૧.

નંદરાય કો ઢાઢી આયો, ભાનરાય ઘર સુતા જન્મ સુનિ
કુંવરિકો મંગલ ગાયો. ૧ મહારાજ વૃષભાન જાનિ યોં બડ
ઘરકો બહુ વિધ પહરાયો, હેમ રત્ન મુકતામણિ ભૂષણ પટ દે
ચાચકકો માન બઢાયો. ૨ બડે સિંધાસન બેઠે ભાનજી વિપ્રન
દાન દીયો મન ભાયો, માગધ ચારન બંદી જનકો માન
રાખિ કંચન ઝર લાયો. નંદરાય૦ ૩.

રાગ ગોરી. પદ ૨.

મહરી જી ચાચન તુમપેં આયો. દેહો વધાઇ મનકી ભાઇ
તિહું લોક ચશ છાયો. ૧ કીરતિકુખ પ્રગટી શ્રીરાધા સુતિ સુનિ
મંગલ ગાયો; કૃષ્ણદાસ ઢાઢી અપનેકો બહુતભાંતિ પહરાયો. ૨

પદ ૩.

કીરતીજી દીજેં મોહી વધાઇ. કીરતિ કૂખ સિરોમનિ
પ્રગટી, કીરતિ સખ જગ છાઇ. ૧ નંદ નંદનકી જેરી પ્રગટી
શ્રીરાધા સુખદાઇ, અખ તો મનકો ભાયો ભયો હે, વિધનં ભલી

બનાધ. ૨ હોં ઢાઢી નૃપ નંદમહરકો આયો તુમયેં ધાધ.
કૃષ્ણદાસ પહરાયો વિધિ કરી કૂલ્યો અંગ ન સમાધ. ૩.

ઢાઢન વચન-રાગ-ધનાશ્રી. પદ ૪.

મેં ઢાઢન વ્રજરાજ કુંવરકી, નંદી સુરતેં આધહો, ૧
શ્રી રાધાકો જન્મ સુનકે, અતિ આતુર ઉઠી ધાધ હોં. ૨.
શ્રી બ્રખુભાન સભા મધ્ય આનંદ, ઉમગ્યો ઉર ન સમાધહોં;
તહાં આજ હોં જાચન આધ, શ્રી કીરતી લધ બુલાધ હો. ૩
માંગ માંગ મુખસું ચોં ભાખ્યો, હસિ ઢાઢન ચોં બોલીહો,
દીજે ધામ અરૂં ઘોડા ગોધન, મોય ચઢનકું ડોલી હો. ૪
દેહું અમૂલ્ય રતન મનિમાલા, દંપતિ મહનો ભારી હો;
પરમાનંદ સુનિ કીરતી સયાની, દીયે દાન સુખકારી હો. ૫
મેં ઢાઢન વ્રજરાજ કુંવરકી, નંદી સુરતેં આધં

રાગ મારૂ. પદ ૫.

ઢાઢન નંદી સુરતેં આધ, અપને પતિકો સંગ લીયે હે,
અતિ આતુર ઉઠ ધાધ. ૧. ઉદે દેખી વ્રજવલ્લભ કુલકો કૂલી
અંગ ન સમાધ. નાચત ગાવત પ્રમુદિત બેહેકેં, ટેરિ અસીસ
સુનાધ. ૨. મહાભાગ્ય કીરતિ આહરદે ભીતર ભવન બુલાધ,
કંચન બહુ ભૂષન પાટંબર નખશીખલોં પહરાધ. ૩ રતન
ભાન રતનકી પહોંચી ઢાઢન હાથ મહાધ, ઉદેભાન સોનેકે

ટોડર દેત બહુત સુખ પાઇ. ૪. દિયે ખતા અગનિત ધાનનકે
લલિતભાન લૂંટાઇ; અષ્ટભાન ઓર કુંતભાનબુ ગોધન
ઠાઠ બતાઇ ૫. મહારાજ વૃષભાન બહુત કરી મનકી આસ
પૂજાઇ, કિશોરિદાસકો બાંહ પકરિકે બરસાને જે બસાઇ. ૬

શ્રી મહાપ્રભુજી, શ્રી ગુસાંઇજીના ઉત્સવમાં બોલાતાં
ઢાઢીનાં કીર્તનો. દોહા.

સુનરી ઢાઢન બધાઇ બડી, ફિર પ્રગટે બ્રજ ધરી,
ચલરે શ્રી લછમન ગ્રહે, પ્રગટે શ્રી વલ્લભાધીશ.

ઢાઢી વચન-રાગ-મારૂં. ૫૬ ૧.

તિહારો ઢાઢી લક્ષ્મણ રાજ.

તિહારો પુત્ર ભયો પુરુષોત્તમ; સુફલ ભયો મેરો કાજ. તિહારો. ૧

તિહારો પુત્ર ભયો જે હેં તે, મહાપુરૂષ અવતાર,
તૈલંગ તિલકકુલ યજ્ઞનારાયન કીને, યજ્ઞ અપાર. તિહારો. ૨

તાકે પુત્ર ભયે ગંગાધર, કીને યજ્ઞ અનેક;
તાકે ગનપત સોમયજ્ઞ કિયે, વેદ વચન પ્રતિ ટેક. તિહારો. ૩

તિનકે વલ્લભ અગ્નિહોત્ર કીયે, તવ પિતુ અતિ કૃપાલ,
તિહારે યજ્ઞ ભયે પૂરન ફલ, પ્રગટે શ્રીવલ્લભ બાલ. તિહારો. ૪

તુમ તો પરમ ઉદાર દાનિદો, હોં માંગુ સો દીજે,
ઢાઢન મેરી ધનકી ચેરી, મો ચેરો કરિ લીજે, તિહારો. ૫

નિશઠિન ભક્તિ કરૂં તવ સુતકી, ઇતની પૂરહો આશ,
જન્મ જન્મ લીલા નિત નિરખું, બલિબલિ વલ્લભદાસ;
તિહારો ઢાઢી શ્રી લક્ષ્મણરાજ. ૬

શ્રીમહાપ્રભુજીનું કવિત્ત. પદ ૨.

કલિતમ ધોર નિવારન કારન, શ્રીલક્ષ્મણ નંદન ચંદ પ્રકાશે,
યુગલ આસ્યકી તેજ પુંજતે, પ્રગટ હોઇ કે આજ્ઞા ભાસે.
દ્વૈવિ સૃષ્ટિ ઉદ્ધારન પ્રગટે, ચંપારણ્ય મેં કુંડ પ્રકાશે,
યજ્ઞ નારાયણ કુંડ વાક્યકો, પ્રતિપાલન કરી ધર્મ વિલાસે.
માયામત ખંડન કરી પ્રાકૃત શ્રી પુરૂષોત્તમ જ્ઞાન વિલાસે,
સેવા પ્રગટ કરી નંદધરકી, સાનુભાવ સેવે અનાયાસે
વિનુ સાધન બ્રહ્માદિક દુર્લભ; સો પદ દીયે સેવ્ય પદ તાસે. ૧

શ્રીગુસાંધજીનું કવિત્ત. પદ ૩.

તૈલંગ તિલક કુલચંદ, માત અક્ષા સુત જાયો,
પ્રગટે શ્રી વિકૃલેશ, દ્વિજકુલ વેષ દીપાયો;
માયાવાદ નિવારી સૃષ્ટિકો કષ્ટ નિવારો,
સજહી નૂતન સિંગાર મોતન ચોક પુરાવો,
માનની મંગલ ગાય, દેવ તહાં પુષ્પ વધાવે,
ગર્ગીચારજી આયે, તહાં જન્મ પત્ર કીનો તહા.
લાલદાસ બલિ જાય, નાંધ મસ્તક સર્વદા,

બાલલીલા-મગરોકન-પનઘટ. ઇત્યાદિ લીલાનાં કીર્તનો

પદ ૧ લું.

નેક મેરે બારે કાન્હ છાંડિ દે મથનિયાં,
કંઠમેં બધનખા સોહે, નાકમેં નથનિયાં,
નયન તે નીર માનો, મોતિનકી મનિયાં. નેક૦ ૧

નેક રહો દેહૌં માખન મેરે પ્રાનધનિયાં,
ઓર જિન કરો મેરે, છગન મગનિયાં. નેક૦ ૨

સુર નર મુનિ કાહૂકે ધ્યાન ન અવનિયાં,
સૂર સુત દેખ સુખ લેત નંહરનિયાં. નેક૦ ૩

માખન ચોરી-રાગ ધનાશ્રી. પદ ૨.

ભાજી ગયો મેરો ભાજન ફેરી, (૨)

લરિકા સહસ્ર એક સંગ લીન્હે, નાચત ફિરત સાંકરી ખોરી. ૧

મારગ તો કહું ચલન ન પાવે, ધાવત ગોરસ લેત અજેરી;

સકુચ ન કરત ફાગસી ખેલત, તારી દેત હસત મુખ મોરી. ૨

બાત કહું તેરે ઢોટાકી સખ, વ્રજકો બાંધ્યો પ્રેમકી ડોરી;

ટોનાસો પઢિ નાવત શિરપર, જો ભાવે સો લેત હેં છોરી. ૩

આપુ ખાય તો હમ સખ માને, ઓરનિ દેત સિકહરે ટોરી,

સૂર સુતહિ બરજે નંહરાની, અખ તોરત ચોલી બંદ ડોરી. ૪

પનઘટ-રાગ પીલૂ. પદ ૩.

આલી રી તૂ કયોં રહી મુરઝાય, પનિઘટ ગદ્ય યમુના
જલ ભરને આધ હૈ રોગ લગાય. ૧ કેસો કરો ચન્દ ઉજરો ટોના
ડાર ગયો, કરો ઉપાય સખી અબ મેરો, પ્રજનિધિ બેઠ મંગાય. ૨

પનઘટ-મગરોકન. રાગ કાલિંગડો-પદ ૪.

અપની ગૈલ ચલે જાઉ પ્રજવાસી. (૨)
મારગમેં સબ લોગ દેખત હેં, દેખેં જો લોગ કરેં જો મેરી હાંસી. ૧
તુમ પ્રજવાસી અપની ગરજકે, નયના મિલાય ગલે ડારતહો ફાંસી
પુરૂષોત્તમ પ્રભુકી છબિ નિરખત, તું મેરો ઠાકુર મેં તેરી દાસી. ૨

રેખતો. પદ ૫.

યમુના ન જન પાવેં, ભરને ન દેત પાની.
ઢોઢા બડા અનોખા, હે નન્દકો ગુમાની. ૧
લેકર જો ગાગર ધરસેં, યમુનાયેં ભરને આધ.
આગે જો ઠાડો મગમેં, વહ સાંવરો કન્હાધ. ૨
દેખી સખી અકેલી, બહિયાં પકર મરોરી,
છત્રીયાં સોં કર ભગાવે, ગલ હીર હાર તોરી. ૩
નિરખી આલી નબેલી, યા કુંજ ખાદ પાધ,
હં મહં સકે લક્ષિત કિશોરી, કિંક કંઠોં લગાધ. ૪

પનઘટલીલા-કુમરી. પદ ૬.

શ્યામ મોઢોં ડગર ચલત દીન્હી ગારીરે,
એસોરી હીઠ બનવારી રી ગુધયાં, બિનતિ સકલ કર હારીરે. ૧
નીર ભરન મેં ચલી હૂં ધામસોં, બીચ મિલે પનઘટમેં કન્હાઈ;
વહતો બને ન દે પનઘટકો, સનહપિયા નિરખત સગરી પનિહારીરે.

રાગ અડાનો-પદ ૭.

હોં ગઈ ચમુના જલ લેન માઈ, હોં સાંવરેસે મોહી,
સુરંગ કેસરી ખૈર કુસુમકી, દામ અલિરામ કંઠ, કનકકી
દુલરી, પીતામ્બરકી ખોહી. ૧ નેન્હીં નેન્હીં ખૂંદનમેં ઠાડોરી
અંસુરિયા બબલે, ગાવે રાગમાલા કરી મીઠી તાનન તે વાકી
છબિ નેકહુ ન બેહી, સૂરશ્યામ મુર મુસકયાન છબીરી,
અંખિયનમેં રહી તબ ન બનોં હોં કોહી. ૨

અંસીલીલા-રાગ દેશ-પદ ૮.

૧ સખી ચાકી અંસી લીજૈ ચોર ૧

જિન ગોપાલ કિયે અપને વશ, પ્રીતિ સખનસોં તોર. ૧
અધરનકો રસ લેત મુરલિયા, હમ તરસત નિશિબોર. ૨
છિન ઇકે ધર લીતર નિશિવાસર, ધરત ન કબહૂં છોર. ૩
કબહૂં કં કર કબહૂં અધરન પ્રેર, કબહૂં કટિ ઉર મોર. ૪

ના જનૂં કહ્યું મેલ મોહની, રાખી સખ અંગ કોર. ૫
સૂરદાસ પ્રભુકો મન સજની, બંધ્યા હે નાદકી કોર. ૬

રાગ દાદરા—પદ ૯.

॥ મુરલિયા કાહે ગુમાન ભરી ॥

જડ તોરી જનોં પેડ પહિયાનોં મધુબનકી લકરી,
કબહૂં મુરલિયા પ્રભુ કર સોહૈ કબહૂં અધર ધરી.
સુર નર મુનિ સખ મોહિ ગયેં હેં દેવન ધ્યાન ટરી,
સૂરશ્યામ અસ વશ ભધ ગ્વાલિન હરિપર ધ્યાન ધરી,
મુરલિયા કાહે ગુમાન ભરી.

રાગ પરજ—પદ ૧૦.

ખાંસુરી તૂ કવન ગુમાન ભરી,
સોનેકી નાહીં રૂપેકી નાહીં નાહીં રતન જરી,
જાતિ સિકત તેરી સખ કોઇ જનૈ મધુવનકી લકરી,
કહારી ભયો જબ હરિમુખ લાગી બાજત વિરહ ભરી,
સૂરશ્યામ પ્રભુ અબ કહા કરિયે અધરન લાગત રી.

દધિ વચન હારી, રાગ મલાર—પદ ૧૧.

જોબનકી મહમાતી ડોલે રી ગુજરિયા, અંગ અંગ જોબ-
નકી ઉઠત તરંગ, નધ નયના કજરારે ખાંકે તિરછી નજરિયા. ૧
હાથનમેં ચુરી નકબેસર કરનપુલ મુંહરી લલિત છબિ દેત

અંગુરિયા, અબલોં તોસી નહીં દેખી નારાયનદધિકી બેંચન-
હારી નંદકી નગરિયા.૨

કાન્હકી કમરી, રાગ બિલાવલપદ ૧૨.

યહ કમરી કમરી કર જનત, જકે જિતની બુદ્ધિ હૃદયમેં
સો તિતની અનુમાનત.૧ યા કમરીકે એકરોમ પર વારોં કોટિન
અંબર, સો કમરી તુમ નિન્દત ગોપી તીન લોક આડમ્બર.૨
કમરીકે બલ અસુર સંહારે કમરીતેં સખ ભોગ, જત પાંત
કમરી હૈ મેરી, સૂર સખહિ યહ યોગ.૩

રાગ કલ્યાણ-પદ ૧૩.

શ્યામ તેરી બંસુરી મેં નેક બજાઉં, જે તુમ તાન કરો
મુરલીમેં સોધ સોધ ગાય સુનાઉં.૧ હમરે ભૂષણ તુમ સખ
પહિરો હોં તુમ્હરે સખ પાઉં, હમરી બિંદરી તુમહી લગાવો
હોં શિર મુકટ ધરાઉં.૨ તુમ દધિ બેચન જાહુ વૃંદાવન, હોં
મગરોકન આઝોં, તુમ્હરે શિર માખનકી મદ્દકિયા, હોં મિલ
જ્વાલ લુંટાઉં.૩ માનની હોકર માન કરો તુમ, હોં ગહિ ચરણ
મનાઉં, સૂરશ્યામ પ્રભુ તુમ જે રાધિકા, હોં નંદલાલ કહાઉ.૪

ઉરાહનોલીલા-રાગ-પીલ-પદ ૧૪.

અપનો ગાંવ લેઉ નંદરાત્રી,

બડે બાપકી બેટી તાતેં, પૂતહિ ભલે પઢાવત બાત્રી. ૧

સખા ભીર લૈ પઠત ધરમેં, આપુ ખાયતો સહિયે હાની;
મેં જળ ચલી શ્યામકો પકરન તબકે. ગુણ કા કહૌં બખાની,
આવત બલિ ભાજી ગયે મોહન મૈં અપને ધર પેઠી આની,
સૂરશ્યામ બેની ધર બાંધી પાટિસોં મોહિં સોવત બની.

રાગ દેશ-પદ ૧૫.

શ્યામ તિહારી મદન મુરલિયા, તનકસીને મન 'મોહ્યા;
યહ સજીવ જંતુ જલ થલકે, નાહ સ્વાહ સુર પોહ્યા. ૧
ધરણી તેં ગોવંધન ધાર્યો, કોમલ પ્રાણુ આધાર;
અબ હરિ લટક રહત હૈં, ટેટે તનક મુરલિયા ભાર. ૨
હમૈં છુડાય અધરરસ પીવે, કરે ન રંચક કાન;
સૂરદાસ પ્રભુ નિકસ કુંજતેં, ચેરી સૌત ભધ આન. ૩

રાગ દેવગંધાર-પદ ૧૬.

બે તુમ સુનો યશોદા ગોરી,
નંદ નંદન મેરે મંદિરમેં, આજ કરત હૈં ચોરી. ૧
હૌં ભધ આય અચાનક ઠાડી, કહ્યો ભવનમેં કોરી;
રહે છિપાય સકુચ રંચક બહે, મનો ભધ મતિ ભોરી. ૨
મોહિં ભયો માખન પછતાવો, રીતિ દેખ કમોરી;
જળ ગહિ બાંહ કુલાહલ કીન્હો, તબ ગહિ ચરણ નિહોરી. ૩

લાગે લેન નયન જલ ભરભર, મૈ હરિકાન ન તોરી;
સૂરદાસ પ્રભુ દેત નિશહિન ઐસે અદ્ય સલોરી.

૪

રાગ ઝીઝાટી-પદ ૧૭.

વ્રજમેં કેસે ખસે રી માધ,

જહાં નિત પ્રતિ ઉત્પાત કરત હૈ, તેરો કુંવર કન્હાધ. ૧

ભોરહિ મેં સોવત આંગનમેં, ઐચક કહી જગાધ;

ઉઠ રી સખી તોય દારપેં, ટેરત કોઝિ એક લુગાધ. ૨

મૈં જો દારપેં દેખન નિકસી, કો હૈ કહાંતે આધ ?

પાછે તેં ઈન ઘર ભીતરસોં, સાંકર તુરત લગાધ. ૩

હમ બહાર ચે ભવન માંહિ, મન માની ધૂમ મચાધ;

બાસન ફેરિ તોરિ સખ છોંકે, દહિ ગોરસ ઢરકાધ. ૪

યહ કૌતુક સુનિકે વ્રજ વનિતા, નિરખનકો સખ ધાધ;

હંસિ હંસિકે ભિલિ ખૂઝત, મોસોં કહા લીલા ફેલાધ. ૫

ભાંતિ ભાંતિકાં બોલી બોલત, જો જાકે મન ભાધ;

મૈં અપને મન કહું નારાયન, યહ કહા કુમતિ કમાધ. ૬

રાગ દાદરા-પદ ૧૮.

ગોરો સખી બંસી આજ, દાવ લલો પાયો હૈ, યહ

ઉપકાર પ્યારી સદા હમ માનેંગી ગોરી રાગ રસિક સાંવરો

રિઝાયો હૈ. ૧ બહુત અધરામૃત ચુવાયો શ્યામ મુરલી બીચ

દિન દિનકી, કસક આજ કાઠ પાયો હૈ, રસિક પ્રીતમ જો પેં
વિનતિ કરેં હબર આર તોહુ યાં બાંસુરીકો બેઠ ના બતાયો હૈ. ૧
પદ ૧૯.

મેરે કર મેંહટી લગી હૈ લટ ઉરઝી સુરઝાય જા, શિરકી
સારી સરક ગઈ હૈ, અપને હાથ ઉઢાય જા. ૧ ભાલકી બેંદી
મેરી ગિર જો પરી હૈ, હા હા કરત લગાય જા. નીલાંબર પ્રભુ
ગુન ના ભૂલૂંગી બીરી નેક ખવાય જા. ૨

રાગ પીલૂ-પદ ૨૦.

શ્યામ શ્યામ રટત પ્યારી આપહી શ્યામ ભઈ, પૂછત
ફિરત અપની સખિયનતેં પ્યારી કહાં ગઈ. ૧ વૃન્દાવન વીથિન
યમુના તટ શ્રી રાધે, સખી સંગકી યહ છબિ નિરખત રહીં
સકલ મૌન સાધે. ગરૂવી પ્રીતિ કહા ન કરાવે કયોં ન હોય ગતિ
એસી, કહે ભગવાન હિત રામરાય પ્રભુ સગન લગે જો જૈસી. ૨
મહાદેવ લીલા.

મહાદેવકો ધ્યાન કરના-રાગ ભૈરવ. પદ ૨૧.

હિલહાર મેરા શ્યામલા યાર હરશ તો દિખાય જા; જાંઘનિ
કાછનિ કટિ પીતાંબર, શ્રવનન કુંડલ શીશ મુકુટ, ધૂંધરવાલી
અલકૈં ઝલકૈં મેરે નૈનોમેં સમાય જા. ૧ ઇત બંસીબટ ઉત
યમુના તટ નાચત ગાવત ગોપિન સંગ, નન્દકે કિશોર મેરે

હિયેમેં સમાય જ.૨ જનકીદાસ ભયે ઉદાસ નિકસત નાહીં
પાપી શ્વાસ, સપનેહૂમેં આયકે મેરે સક્લ દુઃખ મિઠાય જ.૩
રાગ કાફી-પદ ૨૨.

સખી મોહિં મોહનલાલ મિલાવે, જ્યોં ચકોર ચંઢાકો
ઠકરક ભૂંગી ધ્યાન લગાવે.૨ બિન દેખે મોહિકલ ન પરે રી
યહ કહિ સખન સુનાવે. બિન કારણ મેં માન કિયોરી
અપને હિ મન દુઃખ પાવે.૨ હા હા કરિ કરિ પાયન પરિ પરિ
હરિ હરિ ટેર લગાવે; સરશ્યામ બિન કોટિ કરૌ જો ઔર
નહીં જીય ભાવે.૩

રાગ બિહાગ-પદ ૨૩.

નીંહ તોહિં બેચૂંગી આલી જો કોઇ ગ્રાહક હોય, આયે
મોહન ફિર ગયે અંગના, મેં જૈરન રહી સોય.૧ કહા કરેં કુછ
વશ ના મેરો, આયો ધન દિયો ખોય; લછીરામ પ્રભુ અબકે
મિલે તો રાખોંગી નયનન સમોય. ૩

રાગ બિહાગ-પદ ૨૪.

સુપનેમેં દરશ દિખાય મોહન મન હર લીનો પ્યારો,
રેન દિના મોહિ કલ ન પરત હૈ તલકત જીય અકુલાય. ૧
લલિત ત્રિલંબી માધુસૂ મૂરત નયનમેં રહી ધ્યાય,
કૃષ્ણમિયા છબિ દેખી મનોહર બિન દામન મધ હોં બિઝય.૨

રાગ જૈજૈવન્તી-પદ ૨૫.

બનત બનાઉં કછુ બન નહિં આયે, સાંવરે સજનબિન
તલકત પ્રાન હમારે, શોચ કિયે કહા હોત રી સજની વે હરિ
કઠિન હૃદય સમઝાઝી કેસે કારે.૧ તપોંગી તાપ ચહું ચોર
અગન દે, તતકો જરાઝીં તો મૈં પાઝીં પ્રિય પ્રાન પ્યારે. સૂર
સકલ વિધિ કઠિન લઇ હૈ, બીતત રેનિ ગિનત ગઇ દહકે તારે.

રાગ બિહાગ-પદ ૨૬.

મધુકર શ્યામ હમારે ચોર,
મનહર લિયો માધુરી ચૂરત, નિરખ નયનકી કોર. ૧
પકરે હુતે આન ઉર અન્તર પ્રેમ પ્રીતિકે જોર,
ગયે છુડાય તોર સખ બન્ધન, દે ગયે હંસન અકોર. ૨
ઉચક પરો જગત નિશિ બીતે તારે ગિનત લઇ ભોર,
સૂરદાસ પ્રભુ હરિ મન મેરો, સરખસ લે ગયો નન્દકિશોર.૩

ગજલ-પદ ૨૭.

કિયા બિસ્મિલ મુઝે ઉસકી અહાંકે હાથ કયા આયા,
તડકતા છોડકર તેગે કબકે હાથ કયા આયા. ૧
દિખાકર ટુક જહાજ અપના મુઝે તો કર દિયા રૈહા,
ભલા પ્રૂછે કોઇ ઉસ મલકાકે હાથ કયા આયા. ૨
મેરે ઇસ ગુનચે દિલકો કલી ઉસને ન આ ખોલા,

- મધ બુલાધ બાઢા ઉસ સખાકે હાથ કયા આયા. ૩
 લગાના ખુબ દિલ ચાહા થા મૈને ઉસકે પાઉસે,
 બલ ઇસ પૈશ કહમીસે હિનાકે હાથ કયા આયા. ૪
 ફિરે શહરોં બિયાબોં તાલબે દીહાર નારાયન,
 બિઠાયા ઉસકે પરદેમેં, હયાકે હાથ કયા આયા. ૫

રાગ કાલિંગડો-પદ ૨૮.

નંદ મેહેરસેં લગા હમારા દીલ, ઔર સખનસેં લગા
 હમારા દીલ. ટેક૦
 નહિ કોઇ દેવી નહિ કોઇ દેવા, નહિ કોઇ ઔર અવતારા,
 પુરણ પુરૂષોત્તમ અવતારા, રાધાપિયૂ એક પ્યારા. હ૦ ૧
 જડી સીંચત જલ પોહાંચે શીખરલગ, મુખ ઈંદ્રી બન સારા;
 દયા પ્રભુ પૂજત બસ ચૂગ પૂજ, સાચા મત હમારા. હ૦ ૨

લાવણી-પદ ૨૯.

નાગર નટરે, મિલ બવો મોહન પ્યારે,
 તુમ મોહન બેનુ બબાધ, કહો સાંચ ન હમેં બુલાધ.
 હમ સખ તજ ધાધ આધ, આપ નિકટરે.(૨) મિલ બવો. ૧
 હમ રૂપ સગુણ વ્રજ બાસી, નહિં વ્યાપક બ્રહ્મ ઉપાસી;
 તાહે કયોં છાંડો અવિનાસી, તુમહે અધટરે. (૨) મિલ બવો. ૨

હમ નિપટ મૂંઠ વ્રજબાલા, તુમસોં કિયો ગરબ નંદલાલા;
 સો કામા કરો વ્રજબાલા, હોઉ મેરે ઘટરે (૨) મિલ જવો. ૩
 કિયે કુટુંબ સહોદર બેરી, ભધ બિના મૂલ તુમ ચેરી;
 તુમ બિન કોઉ હમેં ન હેરી, બિચારો ઘટરે. મિલ જવો ૪
 ચોં કહી રોધ સખ બામા, તખ દયા પ્રગટ ધનશ્યામા;
 સખ દયાય લધ ઉર કામા, યમુનાતટરે. (૨) મિલ જવો. ૫

રેખતા-પદ ૩૦.

લગા હૈ ઇશક તુમ સેતી નિબાહોગે તો કયા હોગા,
 મુઝે હૈ આહ મિલનેકી મિલાઓગે તો કયા હોગા.
 હુસ્ન ચરમોકે પ્યાલે ભર પિલાઓગે તો કયા હોગા,
 ચમન બિચ આનકર મુખડા, દિખાઓગે તો કયા હો હોગા,
 ભરમ ધરતા હૈં કુલ આલમ, હંસાઓગે તો કયા હોગા.
 સજન તુમ બિન તડકતા જી, જિવાઓગે તો કયા હોગા.
 મેરે ઇસ દિલ દિવાનેકો, સતાઓગે તો કયા હોગા,
 અજબ દીદાર રોશન હૈ, છિપાઓગે તો કયા હોગા.
 ચુરાકર દિલ પરાયેકો, દિલાઓગે તો કયા હોગા,
 જિગરકે દર્દકી દારૂ બતાઓગે તો કયા હોગા.
 રસિક ગોવિન્દ સીનેસે લગાઓગે તો કયા હોગા.

ગજલ-૫૬ ૩૧.

જહાં પ્રજરાજ કલ ખાયે, ચલો સખિ આજ વા બનમેં;
 બિના વહ રૂપકે દેખે, બિરહકી લૌ લગી તનમેં.
 ન કલ પડતી હૈ બેકલકો, ન જી લગતા હૈ બિન બની;
 ભધ ફિરતી હુ યોગિનસી, સરે બાબર ગલિયનમેં.
 કરં કુરબાન જીંદગાની, જનમભર ગુણ ન ભૂલૂંગી;
 મેરા મહબૂબ જો લાકર, બિઠા દે મેરે આંગનમેં.
 નહી કુછ ગર્જ દુનિયાંસે, ન મતલબ લાજસે મેરા;
 જો ચાહો સો કહો કોઇ, બસા અબ તો વહી મનમેં.
 તેરી યહ બાત સાચી હૈ, નહીં શક ઇસમેં નારાયન;
 જો સૂતકા હૈ મસ્તાની, વહ પરચે કેસે બાતનમેં.

રાગ ભૈરવ-૫૬ ૩૨.

દેખો રી યહ મન્દકા છોરા બરછી મારે બાતા હૈ;
 બરછીસી તિરછી ચિતવનસેં નૈનાં છુરી ચલાતા હૈ.
 હમકો ધાયલ દેખ બેદરદી, મન્દ મન્દ મુસકાતા હૈ;
 લલિત કિશોરી જખમ જિગરપર, નોન પુરી ભુરકાતા હૈ.

રેખતો-૫૬ ૩૩.

મદન મોહન પ્યારે, મેહેબૂબ મેરા હેં;
 દિદાર હુઆ જખમેં ક્યા દિલમેં ડેરા હેં.

મદન. ટેક.

ઇશક જખમકી મારી ભઇ મેં દીવાની;
 કોઇ બેલિ નહિ સાહેલી, શોખી દિલકી ચે બની. મહન. ૧
 ઇશક મેરા ઉસીપર વોહી મેરા જીવન;
 હુઇ ખલક સારી ખારી કછૂ લગતા હે ન મન. મહન. ૨
 એક યાદ મીઠી બતિયાં, છતિયાં ફાટ બતી હૈ;
 કછૂ કનેમે નહિ આતા નેનાં ભરભર આતી હેં. મહન. ૩
 મતલબકે ગરજ આલમ જો ન કહલાતે હેં;
 દયા પ્રીતમ બેપરવાહી, બહિહાર કહલાતે હેં. મહન. ૪

રેખતો-૫૬ ૩૪.

લગી હે યાદ પ્રીતમકી, તલકે જિયા બવેગા;
 મુજે સો કહો સૈયાં મેરી, મેરા બની કબ આવેગા લગી. ટેક
 લગા મેરે કલેજેમેં, ઇશકકા જખમ તો જુદમ હેં,
 હર્દ મેરા મેહેરંમ માલુમ, આલમ સારા બેમાલુમ હેં. લગી ૧
 ખીલા ગુલ ચમન જોખનકા, બેલીકા બહાર બતા હેં;
 મુહત તો આલી આયા હેં પર, દિલભર તો ન આતા હેં. ૨
 ઉન્હોનેં મુઝે હેમક બુઝી, કીધી કીનો ભરમાયા હેં;
 કહેગી કબ જખાં મેરી, દયાકા પ્રીતમ ઘર આયાહેં. લગી. ૩

રાગ પીલૂ-૫૬ ૩૫.

બંસીવારે તૂ મેરી ગલી આ બ રે;

તેરે બિન દેખે કલ ના પરત હૈ, દુક મુખડા દિખલા જારે.
રૈનિ દિના મોહિં ધ્યાન તિહારો, બંસીકી ટેર સુના જારે,
ચરણ દાસ મુખ દેવ પિયારે, મેરોહિ માખન ખાજારે.

રાગ કાફી-પદ ૩૬.

બે દરદી તોહિં દરદ ન આવૈ,
ચિત વનમેં ચિત વશ કર મેરો, અબ કાહેકો આંખ ચુરાવે.
કબસોં પરી તેરે દારે પૈ બિન દેખે જિયરા ગભરાવે,
નારાયણ મહાબૂબ સાંવરે, ધાયલ કર ફિર ગૈલ બતાવૈ.

પદ ૩૭.

બિન દેખે મન માન ન મેરો,
શ્યામ જરન ચિત હરન લાડિલોરૂપ સુધાનિધિ,
જગત ઉજેરો.

ચાલ મરાલ મનોહર, બોલન ચપલ નયન મોતન હંસિ હેરો,
નારાયણ ત્રિભુવનકો સ્વામી શ્રી વૃષભાનુ કુંવરિકો ચેરો.

વિરહ-લાવની-પદ ૩૮.

સખિ કૈસે કહં મૈં હાય, ન કછુ વશ મેરો,
બિન દેખે સાંવરો ચંદ્ર દગનમેં અંધેરો.
સખિ એસો સુન્દર નહિં, કહં મૈં સબ જગ હેરો,

વાકી જે લિખે તસખીર સો કૌન ચિતેરો.
 સખિ કઠિન છેલકો વિરહ, આન મોહિં ધેરો,
 સગરી નિશિ તારે ગિનતહિ હોત સખેરો.
 સખિ જે તૂ મિલાવે, આજ વો રૂપ ઉજેરો,
 જળ લોં જીવોંગી ગુણ, ન ભૂલોંગી તેરો.
 સખિ નારાયણ જે નાહિં મિલેગો વહ મનકો છુટેરો,
 તો નન્દ દારપેં જાય કરૂંગી મેં ડેરો.

રાગ દેશ-પદ ૩૯.

કુખજને જાહ ડારા, જિન મોહ્યા શ્યામ હમારારી,
 નિરાદિન ચલત રહત નહિં રાખે ધન નયનન જલધારારી.
 અખ યહ પ્રાણુ કૈસે હમ રાખેં, બિછુરે પ્રાણુ અધારારી,
 ઊધો તખતે કલ ન પરત હે, જખતેં શ્યામ સિધારારી.
 અખ તો મધુખન જાય લે આવો, સુન્દર નન્દ દુલારારી,
 સૂરદાસ પ્રભુ આન મિલાવો, તન મન ધન સખ વારા રી.

પ્રેમ-આસક્તિ. સવૈયા-પદ ૪૦.

વહ સુન્દર રૂપ વિલોકી સખી,
 મન હાથસોં મેરો, ભગ્યો સો ભગ્યો.
 ચિત માધુરી મૂરતિ, દેખતહી,
 હરિચન્દ જૂ નાથ, પગ્યો સો પગ્યો.

મોહિ ઔરનસે કછુ, કામ નહીં;
અખ તો યે કલંક. લગ્યો સો લગ્યો.
રંગ દૂસરો ઔર, ચઢેગો નહીં;
અલી સાંવરો રંગ રંગ્યો, સો રંગ્યો.

રાગ ભૈરવી-પદ ૪૧

લાજ ગદ તખ લાજ કહારી, જે દગ લાગે નંદ-નંદન
સોં ઔરનસોં ફિર કાજ કહારી. ૧ ભર ભર પિયેં પ્રેમરસ
પ્યાલે આછે અમલકો સ્વાદ કહારી, વ્રજનિધિ વ્રજરસ આ-
ખ્યો આહે, યા સુખ આગે રાજ કહારી.

પ્રીતિ-રીતિ. રાગ કાન્હરો-પદ ૪૨.

પ્રીતિકી રીતિ રંગીલોઘ જાનૈ,
યદ્યપિ સકલ લોક સૂડામણિ, દીન અપનપૌ માનૈ.
યમુના પુલિન નિકુંજ ભવનમેં, માન માનની ઠાનૈ;
નકટ નવીન કોટિ કામિની, કુલ ધીરજ મનહિં ન આનૈ.
નશ્વર નેહ અપલ મધુકર, જ્યોં આન આનસે ખાનૈ;
જય શ્રી હિત હરિવંશ ચતુર સોઘ, લાલહિ છાંડ મેંડ, પહિયાનૈ.

રાગ ભૂપાલી કલ્યાણ-પદ ૪૩.

સુકુટ પર ચારિ ભઙિં, નામરનન્દા;

सभ देवनमें कृष्णु भंडे हैं, ज्यों तारोंमें चन्दा.
सभ सभियनमें राधा भंडी हैं, ज्यों नदियों में गंगा;
चन्द्रसभी लज्ज आलकृष्णु, छवि कोटो यमके इन्दा.

गजल-पद ४४.

तैंने अंसीमें जे गाया, मेरा लय जनता है;
सेंकडो अंसी सुनी और, हजरों ताने,
वह मज्ज फिर नहीं पाया, मेरा लय जनता है.
नाथने कूटके नाथ लिया कालीको,
श्यामणा श्याम कहाया, मेरा लय जनता है.
अैसे लारको कैंन उठावे मोहन,
दूधते व्रजको अयाया, मेरा लय जनता है.
जज्ज द्रौपदीका चीर भींचा, दुःशासनने अंथरको;
ढेर लगाया मेरा लय जनता है.
कहांतक सिद्ध कइं कइलुकर तेरी,
कृष्णुदास के मन, लाया मेरा लय जनता है.

राग रेणुता-पद ४५.

यकोरी यज्ज हमारें हैं, तिहारें आंहसे मुअये;
छुटे जिअरेसे आलोको, संलाओगे तो क्या होगा.
नहीं कछु हमको है शिकव, अगर तुम प्रीति जिसराछ.

જરા ઠીક નૈન ઊંચે કર, નિહારોગે તો કયા હોગા.
તુમ્હારે હોયુકે વારી હમારે હો ન હો પ્યારે;
ભલા મુખ પાનકા ખીરા જો ધારોગે તો કયા હોગા.
લલિત કિશોરી કર જોરી હા હા યહ હૈ વિનતિ મોરી,
તડકતે મુઝે બિચારે કો, પુકારોગે તો કયા હોગા.

રાગ રામકલી. પદ ૪૬ મું.

મેરે જીયા ઐસી આન બની,
બિના ગોપાલ ઐર નહિં જનૂં સુન મોરી સજની.
કહા કાચ સંગ્રહ કીને સે, હીરા એક કની;
મન બચ કમ મોહિં ઐર ન ભાવે, અબ મેરે શ્યામ ધની.
સૂરદાસ સ્વામી કે કારણ, તજી જાત અપની,

રાગ નટ. પદ ૪૭ મું.

કાન્હર કારો નન્હ દુલારો, મો નયનનકો તારો રી;
પ્રાન પિયારો જગ ઉજિયારો, મોહન માત હમારો રી.
દગમેં રાજત હિયમેં છાજત, એક છિના નહિં ન્યારો રી;
મુરલી ટેર સુનાવત નિશહિન, રૂપ અનૂપમ વારો રી.
ચરણ કમલ મકરન્દ લુપ્ધ બહે, મન મધુકર ગુંજરો રી;
રસ રંગ કેલિ છબીલે પ્રભુસંગ, હિતસોં સદા વિહારો રી.

રાગ દેશ. પદ ૪૮ મું.

ઊઘા કારે, સઘે બુરે;

કારેકી પરતીત ન કરિયે, કારે વિષકે ભરે;
કારો અંજન દેત દગનમેં, તીખી સાન ધરે.
નાગનાથ હરિ બાહર આયે, ફણિપર નૃત્ય કરે;
કોયલકે સુત કાગા પાલે, અપનો હિ જ્ઞાન ધરે.
પંખ લગે જખ ઉડન લાગે, જાય કુદુમ્બ રલે;
સૂરશ્યામ કારો મતવારો, કારેસે કાલ ડરે.

રાગ જિલા. પદ ૪૯ મું.

શ્રી વૃન્દાવન રજ દરશાવે, સોઈ હિતૂ હમારા હ;
રાધા મોહન છખી છકાવે, સોઈ પ્રીતમ પ્યારા હ.
કાલિન્દી જલ પાન કરાવે, સો ઉપકારી સારા હે;
લલિત કિશોરી યુગલ મિલાવે, સો અંખિયોંકા તારા હે.

રાગ દાહરા. પદ ૫૦ મું.

અંસીવારો મચલ ગયો, મેરે અંગના. ॥ ટેક ॥
અંસી વારે કે તીન ઠિકાના; ગોકુલ મથુરા બરસાના. ૧
લરકાઈસે વાકૌ જનૈં, ખીજત જત ઝુલત પલના;
પુરષોત્તમ હરિકી છબિ નિરખત, વા અંસીવારેસે લાગી
લગના. ૨

માહાત્મ્ય-આશ્રય-દીનતા

રાગ-ભેરવી. પદ ૫૧ મું.

નિર્ગુણ સ્વરૂપની નીરસતા.

હમતો કૃષ્ણ છળીલો ગાવેં, નિર્ગુન બ્રહ્મ હમેં નહિ ભાવે;
હમતો. ટેક.

ગિરિધર ગુન રૂપકે રાસી, ભ્રમ જે કોઝિ હોય ઉદાસી; હમતો ૧
જલકું સુખ હોય જલપાના, શ્રવન કહા સુખ સિંધુ સમાના; ૨
જામેં દાસ ભાવ ઉઠ જાવેં, જીગલ નહીં જ્યાં કહા સુખ પાવેં; ૩.
પાગ આસ સિર છેદાઈ ડારેં, શીશ ગયે પગિયાં કહાં ધારેં; ૪
દાસ સદા હમ શ્રીજી સ્વામી, માગે દયો ગુરૂપદ શિરનામી; ૫
ભાવ વશ ભગવાન. રાગ જંગલો. પદ ૫૨ મું.

કેવલ અંક ભાવભૂખ ગિરધારી, કોઈ વસ્તુ ના હરિ મન
હરરી. કેવલ. ટેક.

ગરૂડોં આસન કૌસ્તુભ ભૂખન, લક્ષ્મી લલના ખ્યારી;
સરસ્વતી પતિ સ્તુતિ કા કરઈ; સદા ધ્યાન ત્રિપુરારી. કે. ૧.
કીરતન શેષ શુકાદિ પરમહંસ, સેવે સતત શ્રી નારી;
તપ દુર્વાસા બગદાલભ્યસે, યોગી શ્રુતિ સ્તુતિ ભારી. કેવ. ૨
અઠ્યાસી સહસ્ર શ્રવન મુનિ સ્મરત, અરૂ સનકાદિક બ્રહ્મચારી;
જનકાદિ જ્ઞાન દાન બલિ, પ્રાચીન બહિષં યજ્ઞ અપારી. ૩

નૃગાદિ સાધન ધર્મ દેખી તેરે, સાધન મદ દે ડારી;
દયા પ્રીતમ એક પ્રીત પરાધીન, દેખી લે ગોપકુમારી. કેવલ ૪

। વ્રજનું વહાલ. રાગ બિલાવલ પદ ૫૩ ।

કહા કરૂં વૈકુણ્ઠ હિ જાય ।

જહાં નહિં નન્દ જહાં ન યશોદા, જહાં ન ગોપી જ્વાલન ગાય. ૧
જહાં ન યમુનાકો નિર્મલ જલ, ઔર નહીં કદમનકી છાંય.
પરમાનન્દ પ્રભુ ચતુર જ્વાલિની, વ્રજરજ તજ મેરી જાય
બલાય. ૨

પદ ૫૪ મું.

ઐસે બસિયે વ્રજકી બીથન,

સાધુનકે પનવારે ચુન ચુન, ઉદર જે ભરિયે સીથન, ૧
પંડે કે સખ વૃક્ષ બિરાજત, છાયા પરમ પુનીતન;
કુંજ કુંજપ્રતિ લોટ લોટ કર, રજ લાગે રંગરીતન; ૨
નિશદિન નિરખ યશોદાનન્દન, અરૂં યમુનાજલ પીતન;
પરસત સુર હોત તનુ પાવન, દર્શન કરત અતીતન. ૩

રાગ ચૈતી-ગૌરી. પદ ૫૫ મું.

યમુના પુલિન કુંજ ગહબરકી કોકિલ હુધ દ્રુમ કુક મચાગિં.
પદ પંકજ પ્રિય લાલ મધુપ વહે, મધુરે મધુરે ગુંજ સુનાઉં.

કૂકર હુઈ બન બીચિન ડોલૌં, બચે સાથ રસિકનકે પાઉં,
લલિત કિશોરી આશ યહી મમ, વ્રજરજ તજ છિન અનત
ન જાઊં.

હૃદયાભિલાષા. રાગ દાદરા. ૫૬ ૫૬ મું.

ઐચો કબ કંરિ હૈ મન મેરો,
કર કરવા ગુંજનકે હરવા, કુંજનમાંહિં બસેરો.
વ્રજવાસિનકે ટુક જાઉં અરે, ઘર ઘર છાંછ મહેરો;
ભૂખ લગે તબ માંગ ખાય હાં, ગિનો ન સાંઝ સખેરો.
હતની આસ વ્યાસકી પુજિયે, મેરો જાવ ન ખેરો.

સવૈયા. ૫૬ ૫૭ મું.

દીનદયાલુ સુને જખતેં તખતેં મનમેં કછુ એસી બસી હે,
તેરો કહાયકે જાઉં કહાં, તુમ્હરે હિતકી પટ ખેંચિ કસી હે.
તેરો હી આસરો મલૂક નહીં, પ્રભુસોં કોઝી દૂજે યસી હે;
એ હો મુરાર પુકાર કહોં અબ, મેરી હંસી નહિ તેરી હંસી હે.

સવૈયા. ૫૬ ૫૮ મું.

આજ સખી નંદ નન્દનરી, તકિ કોડો હૈ કુંજનકી પરછાહીં;
નૈન વિશાલકી જોહનકો, શર બેધ ગયો હિયરા જિય માંહીં.
ધાયલ ધૂમ ખુમાર ગિરિ, “રસખાનિ” સમ્હાર રહ્યો તનુ નાહીં;
તાપર વા મુસકાનકી ડોંડી, બજ વ્રજમેં અબલા કિત જાહીં.

સવૈયા. પદ ૫૬ મું.

કૌનકો સલોનો સખી લાલ, વહજની બડી અંખિયાં અનિયારી;
જોહનિ બંક વિશાલકે બાનન, બેધત હૈ હિય તીક્ષ્ણ ભારી.
“રસખાનિ” સમ્હાર પરૈ નહિ ચોટસું, કોટિ ઉપાય કરે
સુખકારી;

ભાલ લિખ્યો વિધિ નેહકો બંધન, ખોલ સકૈ અસકો હિતકારી.

સવૈયા. પદ ૬૦ મું.

નૈન લિખ્યો જબ કુંજનતે, બનિકે નિકર્યો મટકયો મટકયોરી.
સોહન કૈસો હરા ટટકો શિર, તૈસે કિરીટ લસૈ ભટકયોરી;
કો ‘રસખાનિ’ રહેં અટકયો, હટકયો વ્રજ લોગ ફિરે ભટકયોરી.
રૂપ અનૂપમ વા નટકો, હિયરે અટકયો અટકયો અટકયો રી.

સવૈયા. પદ ૬૧ મું.

ધૂર ભરે અતિ શોભિત શ્યામજી,
તૈસી બની શિર સુંદર ચોટી;
ખેલત ખાત ફિરે અંગના,
પગ પૈંજનિયાં કટિ ખીરી કહોટી.
વા છબિકો “રસખાનિ” વિલોકત,
વારત કામ કલાનિધિ કોટી;
કાગ કે ભાગ કહા કહિયે,
હરિ હાથતેં લે ગયો માખન રોટી.

સવયા. પદ ૬૨ મું.

લોકકી લાજ તજી તબહીં, જખ દેખ્યો સખી વ્રજ
ચંદ સલોનો;
ખંજન મીન સરોજનકી, છળિ ગંજન નૈન લલા
દિન હોનો.

“રસખાનિ” નિહાર સકૈ જી સમ્હારકે, કો તિય હૈ
વહ રૂપ સુ ટોનો;
ભૌંહ કમાનસુ જોહનકો, શર ખેધત પ્રાણુન નનદકો છૌનો;

સવૈયા. પદ ૬૩ મું.

સોહત હૈ ચંદવા શિર મોરકે, તૈસિય સુંદર પાગ કસી હૈ.
તૈસિય ગોરજ ભાલ ખિરાજત, તૈસી હિયે વનમાલ લસી હૈ.
“રસખાનિ” વિલોકત ઘોરી ભઘ, દગ મૂંદકે જ્વાલિ
પુકાર હંસી હૈ;

ખોલરી ધૂંધટ ખોલોં કહા, વહ મૂરતિ નૈનન માંઝ બસી હૈ.

સવયા. પદ ૬૪ મું.

ગલે તોંક પહેરાવો પાંવ ઘેરી લૈ ભરાઓ;
ગાઠે બંધન બંધાવો ઓર ખિંચાવો કાચી ખાલસોં. ૧
વિષ લે પિલાવો તાપૈં મૂઠ ભી ચલાવો,
મોંઝી ધારમેં બહાવો બાંધ પથર કમાલસોં. ૨

ખિચ્છૂ લૈ ખિછાવો, તાપૈં મોહિં લૈ : સુલાવો,
ફેર આગ લી લગાવો, ખાંધ કાપર દુશાલસોં. ૩

ગિરિસેં ગિરાવો, કાલી નાગસેં ડસાવો,
હા હા પ્રીતિ ના છુડાવો, ગિરિધારી નંદલાલસોં. ૪

વિરહ-કવિત. પદ ૬૫ મું.

મોર પખૌવા શીર પર રાજત, ગુંજનકી ગલે માલ પહેરંગી;
પહર પીતાંબર લે મટકી, કુંજન ગોધન કે સંગ ફીરંગી. ૧.
વા મુરલી મુરલીધરકી, અધર ધરી અધરા ન ધરંગી,
ભેખ અત્રેખ સખે રસખાન, સો તેરે લીયે મેં સ્વાંગ ફીરંગી. ૨

કવિત-પ્રેમ. પદ ૬૬ મું.

એક દિન મુરલી ધુનમેં રસખાન લીઓ જળ નામ હમારો,
વા દિન તેં ભગ બેરિન સાસુ નેક ઝાંખ ન દેત ન આંગન છારો.
હોત ચત્રાખ ખચાવનો કયોં કર, કયોં અલિ દેખીયે

પ્રાન વિચારો,

દીક પરેંહી લગ્યો ચટકો, હીયમેં અટક્યો પીયરે પટવારો. ૨

કવિત-વિરહ. પદ ૬૭ મું.

મોર પખા મુરલી ખન માલ ખિરાજત હીયરા મેં ઉમગ્યોરી,
વા દીન તેં ભગ બેરિન સાસુ બોલ ન બોલ સખેબુ સહોરી.
અખ તો “ રસખાન ” સોં નેહ લાગ્યો કોઇ એક કહો

ચાહે લાખ કહોરી.

ઓરન સોં રંગ રહો ન રહો એક રંગ રંગીલેસો રંગ રહોરી.

સવૈયા. પદ ૬૮ મું.

બ્રહ્મ મૈં ઢૂંઢયો પુરાનન વેદન, ભેદ સુન્યો ચિત ચૌગુને ચામન,
દેખ્યો સુન્યો ન કહૂં કબહૂં વહ, કૈસો સ્વરૂપ અરૂં કૈસો મુખાયન.
ઢૂંઢત ઢૂંઢત હાર ફિર્યો “રસખાન” બતાયો ન લોગ લુગાયન,
દેખ્યો કહાં વહ કુંજ કુટીરમેં બૈઠો પલોટત રાધિકા પાયન.

વિરહનું કીર્તન. રાગ ઠુમરી. પદ ૬૯ મું.

નંદ કુંવરસોં પ્રીત કરી બહનામીકે બીજ મેં બોય ચુકી,
જબ પ્રેમકે બાન લગે તનમેં, જીંદગાની સો હાથમેં ઘોય

ચુકીરી. ૧

કોઉ ચાહેસો કહોસો કહો હમ શ્યામકી દાસી ભઈ સો ભઈ;
કોઉ એક કહો કોઉ લાખ કહો, જો હોનહારી સો હોય ચુકી. ૨
એ નમ્રકે લોગ હસો સો હસો હમ નંદ બારા સો ઠઈ સો ઠઈ;
“રસખાન” એ પ્રીતકી રીત નઠરી, કલંકકી મ્હોર દઈ

સો દઈરી ૩

સવૈયા. પદ ૭૦ મું.

ઐ સજની વહ નન્દકો સાંવરો, યા વન ધેનુ ચરાય ગયો હૈ;
મોહની તાનન ગોધન ગાયકે, બેનુ બન્ય રિઝાય ગયો હૈ.
તાહિધરી કછુ ટોનોસો કૈ “રસખાનિ” હિયેમેં સમાય ગયો હૈ;
કોઉ ન કાહુકી કાન કરૈ, સગરો વ્રજ બીર બિકાય ગયો હૈ.

પદ ૭૧ મું.

મોહનકી મુરલી સુનિકે, વહ જૌરી હૈ આન અટા ચઢિ ઝાંકી;
ગોપ બડેનકી દીઠ બચાય કે, દીઠ સોં દીઠ જુરી દુહુ ધાંકી.
દેખત મોહ ભયો અંખિયાનમેં, કો કરૈ લાજ ઓ કાન કહાંકી
કૈસે છુટાઇ છુટૈ અટકી, “રસખાની” દુહૂંકી વિલોકન ખાંકી.

પદ ૭૨ મું.

વા લકુટી અરુ કામરિયાપર, રાજ તિહૂં પુરકો તજિ ડારો;
આઠહુ સિદ્ધિ નવૌ નિધિકો સુખ,નંદકિ ગાય ચરાય બિસારૌ.
“રસખાન” કબે ધનનૈનનસો વ્રજકે વન બાગ તડાગ નિહારૌ;
કોટિન હૂં કલધૌતકે ધામ, કરીલકી કુંજન ઉપર વારૌ.

સવૈયા. પદ ૭૩ મું.

કાહેકો જૈહ બુલાવત હો, મોહિ રોગ લગાય ન નારી ગહોરે;
વો મધુઆ મધુરી મુસકાન, નિહારે બિના કહો કૈસે જિયોરે.
ચન્દન લાય કપૂર મિલાય, ગુલાબ છિપાય દુરાય ધરોરે;
ઓર ઇલાજ કછૂ ન બને, વ્રજરાજ મિલે સો ઇલાજ કરોરે.

સવૈયા. પદ ૭૪ મું.

સુન્દર મૂરતિ દૃષ્ટિ પરી, તબ તેં જીય ચંચલ હોય રહા હે;
સોચ સંકોચ સભી જો મિટૈ, અરૂ બોલ કુબોલ સભી જો
સહા હૈ.

રૈન દિના મોહિં ચૈન ન આવત, નૈનનતેં જલ જાત બહા હૈ;
તાપેં કહૈ સખી લાજ કરો અબ લાગ ગઠ તબ લાજ કહાં હે.
સચૈયા. પદ ૭૫ મું.

ચારહુ વેદ પુરાણ અઠાર હેં, ચૈસઠ તંત્રકે મંત્ર બિચારે;
તીનસૌ સાઠ મહાવ્રત સંયમ, મંગલ યજ્ઞપુરી પુર સારે.
યોગ વિયોગ પ્રયોગ ઉપાસન મૈં હરિદત્ત સખી નિરધારે;
તીનોંહિ લોકનકે સિગરે ફલ, મૈં હરિ નામકે ઉપર વારે.
કવિત્ત. પદ ૭૬ મું.

ચાહે તૂ યોગ કર છુકુટી મધ્ય ધ્યાન ધર;
ચાહે નામ રૂપ મિથ્યા જનકે નિહાર લે;
નિર્ગુણ નિર્ભય નિરાકાર જ્યોતિ વ્યાપરહ્યા,
એસો તત્ત્વજ્ઞાન નિજ મનમેં તૂ ધાર લે.
નારાયણ અપનેકો આપહી બખાન કર,
મોતે વહ ભિન્ન નાહીં યા વિધ પુકાર લે;
જૈલોં તોહિં નન્દકો કુમાર નાહિં દષ્ટિ પરૈ,
તૌલોં તૂ બલેહી બૈઠ બ્રહ્મકો બિચાર લે.

કવિત્ત. પદ ૭૭ મું.

એક રજ રેણુકાર્પે ચિંતામનિ વારિ ડારોં
વારિ ડારોં વિશ્વ સેવાકુંજકે વિહાર પૈ;

સતનકે પત્તન પૈ કોટિ કલ્પ વારિ ડારોં,
 રંભાહુકો વારિ ડારોં ગોપિનકે દ્વાર પૈ.
 પ્રજાકી પનિહારનપૈ શયી રુચિ વારિ ડારોં,
 વૈકુંઠહ વારિ ડારોં કાલિંદીકી ધારપૈ;
 કહે અભિરામ એક રાધાજીકો જનત હોં,
 દેવનકો વારિ ડારોં નન્દકે કુમાર પૈ.

કવિત્ત. પદ ૭૪ મું.

ગિરિ કીજે ગોવર્ધન મયૂર નવ કુંજનકો,
 પશુ કીજે મહારાજ નન્દકે ઝગરકો;
 નર કીજે તૌન જ્ઞેન રાધે રાધે નામ રટૈ,
 તટ કીજ વર કૂલ કાલિન્દી કગરકો.
 ઇતનેપૈ જ્ઞેઈ કછુ કીજિયે કુંવર કાન્હ,
 રાખિયે ન આન ફેર હીકે ઝગરકો;
 ગોપી પદ પંકજ પરાગ કીજે મહારાજ,
 તુષ્ણ કીજે તૌન રાવરૈઈ ગોકુલ નગરકો.

કવિત્ત. પદ ૭૬ મું.

જનકે પતિત તારો આનકે ગિરદ્ધ ધારો,
 કાઢો ભુજ તાનકે કહાં સો દેર ડારી હે;

તાર્યો હે સુદામા ચાર ઉખાર્યો હે પ્રહલાદ,
 દ્રૌપદીકી લાજ રાખી સભા દેખે સારી હે.
 ગજ નેક ધ્યાયો પ્રભુ છોડ ધાયો ગરૂડ ફ,
 વ્રજકો બચાયો તાતે' નામ ગિરિધારી હે;
 દાસ તો પુકારે પ્રભુ કોટિ કપટ કોટિ ભારે.
 અરજી હમારી આગે મરજી તિહારી હે.

રાગ. કવિત્ત. પદ ૮૦ મું.

શ્યામ તન શ્યામ મન શ્યામહી હમારો ધન,
 આઠો જામ ઊધો હમૈં શ્યામહીસોં કામ હે;
 શ્યામ હીયે શ્યામ જીયે શ્યામ બિન નાહિં તીયે,
 અંધેકી સી લાકરી આધાર શ્યામ નામ હે.
 શ્યામ ગતિ શ્યામ મતિ શ્યામ હી હે પ્રાણપતિ,
 શ્યામ સુખદાઇ સો લલાઇ શોભા ધામ હે;
 ઊધો તુમ ભયે ભારે પાંતી લૈકે આયે દૌરે,
 યોગ કહાં રાખે યહાં રોમ રોમ શ્યામ હે.

કવિત્ત. પદ ૮૧ મું.

ધર તજે બન તજે નાગર નગર તજે,
 બંસીબટ તટ તજે કાફૂપૈ ન લજી હોં;

દેહ તજે ગેહ તજે નેહ કહો કૈસો તજે,
 આજ કાજ રાજ બીચ ઐસે સાજ સજીહો.
 આવરો ભયો હે લોક આવરી કહત મોકો,
 આવરી કહત મૈ કાહુ ના બરજિ હોં;
 કહેયા સુનૈયા તજે આપ ઐયાર ભૈયા તજે,
 હૈયા તજે ભૈયા પૈ કન્હૈયા ન તજિ હોં.

પદ ૮૨ મું.

શ્યામવન તનપર બિજ્જીસે દશનપર
 માધુરી હંસનપર ખિલત ખગી રહે,
 ખૌરવારે ભાલપર લોચન વિશાલ પર,
 ઉરવનમાલપર જુગત જગી રહે.
 જંધયુગ જનુપર મંજુ મુરવાનપર,
 શ્રીપતિ સુજન મતિ પ્રેમસોં પગી રહે;
 નૃપુર નગનપર કંજસે પગન પર,
 આનંદ મગન મેરી લગન લગી રહે.

કવિત-પદ. ૮૩ મું.

આહે તૂ યોગ કર, ભૃકુટિ મધ્ય ધ્યાન ધર;
 આહે નામ રૂપ મિથ્યા, જનકે નિહાર લે.
 નિર્ગુણ નિરવયવ નિરાકાર જ્યોતિ વ્યાપિ રહ્યા;

એસો નિજ જ્ઞાન, મનમેં તું ધાર લે;
નારાયન આપકો, આપણી વખાન કરે,
મેતેં વહુ ભિન્ન નાંહિ, યા વિધ પુકાર લે.
જેલોં તોહિ નન્હકો, કુમાર નાંહિ દષ્ટિ પરે;
તોલોં તૂ ભલે જૈઠ, બ્રહ્મકો વિચાર લે.

૧.

કવિત-પદ. ૮૪ મું.

પૂરણ બ્રહ્મકે હુ મેં જગવ્યાપક ધર્મ અધર્મકો મેં નહિ ભાગી;
વાયક જ્ઞાની બડે અભિમાની, કહૈં અસખાની વિષે અનુરાગી.
પાપ કરે ન ડરેં પરલોકતેં, દાન દયાદિક સુકૃત ત્યાગી;
જ્ઞાન પશુ ન ભજે મથુરેશકો, કયોં ન પરે ભવ કુપ અભાગી ૨.

પદ. ૮૫ મું.

કાહે નહિ બોલો વેસર છબી વારે (તુમ),
અંગ ઝગુલી વધનખા કંઠ ખીચ, ધુંધરવારી અલક સમારે. ૧
વહન મયંક દશન દુતિ દામિની, ઉપમા લગે સખ ખારે. ૨
તુમસોં નાથ હાસ નહિ મોસોં, ભક્તન સદા સહારે. ૩
પરમાનન્દ હાસકો ઠાકોર, ઇતની અરજ ઉર ધારે. ૪

સવૈયા. પદ ૮૬ મું.

રાજનકી નીતિ ગદ્ય, મિત્રનકી પ્રીતિ ગદ્ય;
નારીનકી પ્રતિત ગદ્ય, યાર મન લાયો હે;

શીષ્યનકો ભાવ ગયો, પંચનકો ન્યાવ ગયો;
 સાંચકો પ્રવાહ ગયો, જુઠ્ઠી સુહાયો હે.
 મેઘનકી વૃષ્ટિ મધ, ભુમી સખ નષ્ટ ભધ;
 સકલ સૃષ્ટિ હમેં, વિપરીત દરસાયો હે.
 કીજીયે સહાય, શ્રી કૃપાળ શ્રી ગોવરધન નાથ;
 કઠીન કરાલ કલ્પી કાલ ચઢી આયો હે.

રસિયા. પદ ૮૭ મું.

સખ સારે ઘરસાને વારે, સારે રાવરકે; રંગ ઘરસેગો.

અથ હાં.....રંગ ઘરસેગો. ૧

બાબાબુ બાનોઝરવારે, પ્રેમ સરોવર વારે. રંગ. ૨

શ્રીજીવારે સગરે સારે, શ્યામ બીંદની વારે;

એહેલાયત મેહેલાયત સારે, સારે ખંભ તીબારે. રંગ ૩

ચોકા ચુલે સખહી સારે, સારે વે પન વારે;

પાગન વારે સગરે સારે, સારે ટોપા વારે. રંગ ૪

વા મારીકો ખુરો ન માનો, સુનો કૃષ્ણકે પ્યારે;

અરજ આગે મરજ તુમારી, જગે ભાગ્ય હમારે. રંગ ૫

શ્રીરંજયો સ્ખપુભાન નંદની, જસોમતી નંદ દુલારે;

જુગ જુગ રાજ કરો વૃન્દાવન, ઉધરે ભાગ્ય હમારે, રંગ ૬

શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ ॥

શ્રી સ્નેહલીલા એટલે શું—તે વિષય કંઈક સમજવાની જરૂર છે. માટે હુંક સાર આપવાનું યોગ્ય ધાર્યું છે.

ભગવાન શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર મથુરા પધાર્યા, અને ત્યાં દુષ્ટ દાનવો સાથે પાપી કંસનો વધ કર્યો, માતા પિતાને બંધન મુક્ત કરી ઉશ્ચેતનને રાજગાદી આપી આપનું પ્રાકટ્ય.

“ ધર્મસંસ્થાપનાર્થાય ”

તેવાં અનેક કાર્યોમાંથી મુખ્ય કાર્ય પૂર્ણ કરી નિશ્ચિંત થઈ આપ એક વખત એકાંતમાં બિરાજતા હતા. તેવામાં એકાએક આપશ્રીએ વ્રજમાં વ્રજવાસીઓ સાથે અનેક પ્રકારની લીલાઓ કરેલી, દહીં, દૂધ, માખણ આરોગેલા, વનમાં છાકલીલા કરેલી, તેનું સ્મરણ થઈ આવ્યું; પ્રાણથી પણ અધિક પ્રિય એવા વ્રજ ભક્તો સાથે જે આનંદ કરેલો તે કેમ વિસરાય? તાત્કાલિક પોતાના પ્રિય સખા ઉદ્ધવજીને બોલાવ્યા, વ્રજભક્તોનો વિરહ થયેલો જણાવ્યો, દીન વચને ઉદ્ધવજીને આજ્ઞા આપી કે તમે હમણાંજ વ્રજમાં જાઓ. મારાં માતા પિતા, વ્રજભક્તો, ગા., ગો.પ, ગોપિકા વચ્ચે વગેરે મારાં દર્શનના વિયોગથી-વિરહથી દુઃખ પામતા હશે. મેં તો તેમને વચન આપેલું છે કે હું થોડા દિવસમાં પાછો આવું છું પણ અહીંથી જઈ શકાતું નથી. માટે તેમને ધીરજ આપો, શાંતિ આપો, ઉપદેશ કરો, મારી સર્વ વાત તમે જાણો છો, તમે અતુર છો, જ્ઞાની છો, વિવેકી છો, કહેજો, તેમને સમજાવજો વગેરે હકિકતથી વાકેફ કરો વ્રજમાં મોકલ્યા.

ઉદ્ધવજી જાય છે. શ્રી ગોકુળમાં પહોંચે છે. શ્રીનંદ-યશોદાજીનાં દર્શન કરી મુકામ કરે છે. શ્રીનંદ-યશોદાજી ભગવાન રામકૃષ્ણની

ઉચ્ચસેન, વસુદેવ, દેવકી, યાદવકુળની ખખર અંતર પૂછે છે. પછી ભગવાનની અનેક વિદ્ય લીલાઓન વર્ણન કરે છે. વિરહ કરે છે. તે ઉપરથી જ્ઞાની ભક્ત ઉદ્ભવજી તેમને તથા શ્રીગોપીજનને યોગ, જપ, તપ, વ્રત, સંયમ વગેરે ભગવાનને મેળવવાના જ્ઞાનના પ્રકાર સમજાવે છે. પણ કેવળ રસભુજ પ્રજવાસિઓ, ગોપીજનોને એ શુદ્ધ જ્ઞાન ક્યાંથી ગળે ઉતરે ? નજ માને ! એમાં એમને શા સ્વાદ આવે ? એતો કેવળ પ્રેમ રસનાં રસીયાં, રસ રસિક-રાસેશ શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર સાથે અનેક પ્રકારની ક્રિડા કરનારાં એ એવી નિરસ વાર્તા થોડોકજ માને !

શ્રી ગોપીજનોએ ઉદ્ભવજીને સમજાવ્યું કે, આ જોગ તો તમે પાછો લેઇ જાઓ ! તમે રાખજો, કંસ દાસી કુખજીને આપજો, ગોપીપતિ મટી કુખજીકંથ કહેવાયલા શ્રી કૃષ્ણને પાછો સોંપજો અમારે તેનું કામ નથી અમને તો એ કૃષ્ણ દેખાડો કે જેમણે અમારાં દૂધ, દહીં-મહિ, માખણ, લુટયાં-ખાંવાં ને માદદેડયાં દાનલીલાં, છાક આરોગ્યા, ઉખલે બંધાયા. તનક દહીં માટે ગોપીને ઘેર નાચ્યા, એવી પ્રગટ લીલા શ્રી કૃષ્ણ અમારો સાથે કરી, તેને મુકી વેગળા શું કામ જઇએ ! અરે ! અમારે મનતો એ સામરીસુરત મોહનીમૂરત રમી રહી છે. આવી આવી અનેક વાતો છ મહીના મુઘી કરી.

ઉદ્ભવજીએ શ્રી કૃષ્ણ-ગોપીજન પ્રેમની, પ્રેમલક્ષણા ભક્તિની રસમય વાતો સાંભળી તેથી પોતાને એકદમ જ્ઞાન થયું અને એવાં ભાગ્યવાન પ્રજ ભક્તોનો ચરણરજ પણ મારા શિર ઉપર ઘડે એવો ભાવ આવ્યો, ને મનથી ભગવાન પાસે માગણી કરી

એથી અત્યારે પણ વ્રજમાં અનેક સ્થળે ઉદ્ધવકુંડ, ઉદ્ધવકદમખંડી, ઉદ્ધવગુહમ-ક્ષતા-વિગેરે સ્થળોએ ઉદ્ધવજી ધિરાજે છે.

હવે ઉદ્ધવજી પોતે વ્રજ ભક્તોને વંદન કરી મથુરાં પધાર્યા, ભગવાનને બધી વાતથી વાકેફ કર્યા, વ્રજભક્તોના ભાવનું વર્ણન કર્યું, આપે માફ જ્ઞાન રૂપી અલીભાન દૂર કરવા માફ ભલું વિચારી અને મોકલ્યો, વનભાગ્ય માફ આજે જીવન સફળ થયું વ્રજનો પ્રેમ-મહિમા, લીલા અવર્ણનીય છે, આ લેખિનિથી તો લખી શકા-યજ નહિ.

ભગવાન કહે છે:-હું બધી વાત જાણું છું, વ્રજ માફ નિજ-ધામ છે! માફ અંગ છે! માફ સર્વસ્વ છે! હું વ્રજને-વ્રજ-વાસીઓને કદિ ભુલતો નથી-છાડતો નથી. કહ્યું છે કે:-

“વ્રજ તજી અનત ન જાડ હોં, મેરી તો યહ ટેક.”

“વ્રજવાસી વજ્રલ સદા મેરે જીવન પ્રાણ;

“તાતે નિમિષ ન વિસરે, મોહે નંદરાયકી આંન.”

ઉદ્ધવજી અને ગોપીજનની પ્રેમકથા આપણે નિત્ય પાઠ કરવા મહાનુભાવી શ્રી હરિરાયજીએ નિજ ભક્તો ઉપર કૃપા કરી રચી છે. એના પાઠથી ભગવાન શ્રી કૃષ્ણચંદ્રની ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

આ સ્નેહલીલાભાવના આથી પણ વધારે વિસ્તાર-
પૂર્વક સમજવા માટે ભક્ત કવિશ્રી પ્રીતમદાસજીએ
“સરસગીતા” નામનું કાવ્ય રચ્યું છે તે અમે છપાવ્યું
છે. જ્ઞાસુએ મંગાવી વાંચવું તેથી વધુ ખુલાસાપૂર્વક સ્પષ્ટ
અર્થ સમજી શકાશે.

અથ શ્રીસ્નેહલીલા લિખ્યતે.

- એક સમે વ્રજવાસીકી સુરત ભઠ હરિરાય,
 નિજજન અપનો જાનકે, ઉદ્ધવલિયે બુલાય, ૧
- શ્રીકૃષ્ણ વચન એસે કહ્યો, ઉદ્ધવ તુમ સુનિ લેહુ;
 નંદ જસોદા આદિ કો, જાય વ્રજમેં સુખ દેહુ. ૨
- વ્રજવાસી વલ્લભ સદા, મેરે જીવન પ્રાણુ;
 તાકો નિમિષ ન વિસરોં, મોહે નંદરાયકા આન. ૩
- મેં ઉનસો એસે કહી, આવેંગે રીપુ જીત;
 અબતોરે કેસે બને, પિતા માત સો પ્રીત. ૪
- ઉધો વે વ્રજ યોષિતા, જિનકો મેરો ધ્યાન,
 તીન્હે જાય ઉપદેશહુ, પૂર્ણ બ્રહ્મ સુજ્ઞાન. ૫
- વાગો અપને અંગકો, કીટમુકુટ પેહેરાય,
 શ્રુતી કુંડલ માલા દઢ, અપનો ગિરહ વિહાય. ૬
- અરુ રથ અપનો સાજકે, સુવર સારથી દીન;
 ઉધો ચરણ પ્રણામ કર, રથ આગેહન કીન. ૭
- વિદાવંત વિવેકવંત, શીલવંત મન શુદ્ધ;
 મિત્ર ચિત્ર જાનંત સખે, સો પઠયે નિજ ઉદ્ધ. ૮

- પરમ સખા શ્રી કૃષ્ણકો, સુર ગુર સુજ પ્રવિણ;
તાતે લાયક જાનકે વ્રજકો આયુસ દિન. ૯
- રથ જોડી ઉઘોચલે, આનંદ અતિ મનમાંહ;
દિનકર ગ્રહ પ્રાપત ભયે, ગયે નંદ વ્રજ ગાંહ. ૧૦
- દીસ દીસ ગોધન આવહી, અરૂ વૃષભાંનકી ગાય;
વચ્છ વચન લાગત ભલે, મનો થાન સુરરાય. ૧૧
- અપુની અપુની મંડલી, મીલ જ્વાલનકે વૃંદ,
સુરસિ મધુર બજવહી, ગાવે ગુણ ગાવિંદ. ૧૨
- ગો દોહન મોહન ત્રીયા, ટેરત લે લે નામ;
ગૌરજ ઉડી અંબર લગી, છબિ પાવત નંદગામ. ૧૩
- તબ ઉઘો રથ હાંકકે, ગયે નંદકી પોરિ;
નંદ જસોદા દેખકે, આયે સન્મુખ દોરિ. ૧૪
- ઉઘો રથસો ઉતરકે, મિલે નંદકો ધાય;
નેન સજલ જલસો ભરે, આનંદ ઉર ન સમાય ૧૫
- કરગ્રહિ ધરમે લે ચલે; સુત સ્નેહકે ભાય;
આસન અચન બોહોવિધકિયે, નિજમંદિરપધરાય. ૧૬
- ચંદન વંદન પોહોપજલ, ધુપદીપ કરિઆય;
વિધિપૂર્વક પુજા કરી, સુખ સૌયા કુસુમાવ. ૧૭

નંદજસોદા હેત સો, પૂછન લાગે વાત;	
સુરસેનકે પુત્રકી, કહો પરમ કુશલાત.	૧૮
ઉનકે ખટ બાલક હને, બંદીમે ખે કાજ;	
કેતેક દિન દુઃખીત ભયે, દુષ્ટ કંસકે રાજ.	૧૯
ભલી ભઠ ચાનુર સહિત, કૃષ્ણ કીયો વધ કંસ;	
તા દિન તે સુખ પાવહી, માતપિતા યદુ વંસ.	૨૦
બકે અષ્ટાદશ ત્રિયા, રામ કૃષ્ણ સુત દોય;	
સરભરતા વસુદેવકી, કહો કોનપેં હોય.	૨૧
દેવનકો આનંદ ભયો, વસુદેવ જન્મકે અંત;	
ધરધરપ્રતિ સખ સુરનકે, દુંદુભી બજત અનંત.	૨૨
પટરાણી દેવક સુતા, સુકૃત કર્મ રસાલ;	
બકે ગર્ભ પ્રગટ ભયે, શ્રીકૃષ્ણ કંસકે કાળ.	૨૩
ઉધો તાતે કિજયે, ઉનકો સુભરન ધ્યાન;	
અબધોં કહો કબ દેખહુ, આનંદ બઢાવન કાંન.	૨૪
સુફલક સુત આયે યહાં, શ્રીરામ કૃષ્ણ લે જાન;	
તબ તે તન ગતી ચોં ભઠ, ઇહાં દેહ બહાં પ્રાન.	૨૫
જસોદા નેનન જલ ભરે, કંકે શ્વાસ નહિ લેહ;	
કરિ કરિ વાતે પુત્રકી, હિયો ભર ભર દેહ.	૨૬
નિમષ નિમષમે ઝગરતે, દોઉ મોસોં બ્રાત;	
અબધોં કહો કબ દેખહુ, ચોર ચોર દધી ખાત.	૨૭

મોતીનકી માલા ગરે, રાજ હંસ ગતિ દોરિ;	
યે આંગન કબ દેખહુ, શ્રીરામ કૃષ્ણકી જોરિ.	૨૮
પીતાંબરકી ઓઢની, અરૂ બાજત મધુરે બેન;	
યે આંખન કબ દેખહો, વન વન ચારત ઘેન.	૨૯
વે તો ભુખે હોત હે, પ્રાત : કાલકી વાન;	
વહાં કાનસો ખાઇહે, રોટી ધી સો સાંન.	૩૦
વાત કહુ એક દિવસકી, તુમ સો કહો સુનાય;	
હૈયામેં કરવતિ લગે, ચિત્ત ચિત્ત વહિ જાય.	૩૧
ઉઘો પય ઉઝની ચલ્યો, હું દોરી આતુર અંગ;	
પાછેં તે મેરો લલા, દધીકો ભાજન ભંગ	૩૨
મેં દેખ્યો અતિ રીસ ભઇ, થોરે દધીકે કામ;	
ઉખલ સો આનંદ ધન, મેં બાંધ્યો ગહિ દાંમ.	૩૩
તા દિન તે ખટકત સદા, એ મેરો અવિવેક;	
ઉઘો ધતનો ન સંભવે, સુતકે ઓગુણ એક.	૩૪
તખ ઉઘો એસે કહ્યો, સુતકો સુનો સંદેશ;	
અજહુ નાહિ ન વિસરું, યા વ્રજકો આવેસ.	૩૫
તુમકું પાય લાગન કહ્યો, જલ સો જોન ભરિ આય;	
મૈયા મોહે ન વિસરે, જીન બડો કિયો પયપાય.	૩૬
જ દીન તે આયો યહાં, છાંડ્યો ગોકુલ ગામ;	

તા દીન તે કોઉ ના કહે, કાન્હ કાન્હ યહનામ.	૩૭
જા દીન તે હમ વિષ્ણુરે, આયે મથુરાં માંજ;	
મેં કબહુ નાંહી ન પીયો; વૈયા પ્રાતં અરૂ સાંજ.	૩૮
અરૂ તુમ બાબા નંદસો; ઇતમી કહિયો જાય;	
વે તુમ નીકે રાખીયો, ઘોરી ધુમર ગાય.	૩૯
મનસા વાચા કરિ કહુ, કરેહુ પૂરન કામ;	
આવેંગે દીન પાંચમે, હમ ભૈયા બલરામ.	૪૦
રાજપાટ સિંધાસન, ખાનપામ સુખ દેત;	
યા વ્રજ સુખ પાવત ભલે; વનમેં વટ સંકેત.	૪૧
ક્ષત કહેત વિતી નીશા; તમચર કિનો ગાન;	
માનો ગરજન મેઘકી, ધર ધર હધી મથાન.	૪૨
ઉઘો ઉઠી જમુનાં ગએ, કિનો જલ મેં સ્નાન;	
સેવા સમરન સખ કિયો, જિતનો અપુનો જ્ઞાન.	૪૩
કરી કૃત્ય આયે ઘોષમેં, ઉઘો મમ આનંદ;	
યા વ્રજ સુખ પાવે નહિ, ભલે, પૂરન પરમાનંદ.	૪૪
અપુને અપુને ધામ તે, બાહિર નિકસી ગ્વાર;	
રથ દેખ્યો ગોપાલકો, મંદ મહેરકે દાર.	૪૫
યુવંતિ યુથ એકત્ર ભઘ, કિનો બહોત વિચાર;	
યહ સુત નાંહિન નંદકો, હે કોઉ પ્રતિહાર.	૪૬

ગાંધી ઉઘાપેં ગઇ, કિનો વદન પાનિ;	
શીષ મંમાયે આદર કિયો, સખા કૃષ્ણકો જાનિ.	૪૭
ઉઘો વ્રજ આયે ભણે, કહો કૃષ્ણ કુશલાત;	
ઉઘાં જાય કિની ભણી, કહો કછુ ઉત્તમ બાત.	૪૮
તુમ ઉનકે સાચે સખા, મન કમ વચન સહેત;	
પ્રાનનકો હરિ લે ગએ, પીંડ દાન તુમ દેત.	૪૯
ઉઘો હમ તો બાવરી, કરિ કાન્હસોં પ્રિત;	
વહાં જાય છાંડી સખે, નંદગામકી રીત.	૫૦
યા વ્રજમેં કબ આવહી, મૈયા કે હિત કાજ;	
વ્રજ જીવતિન કે ના ભયે, ભયે વહાંકે રાજ.	૫૧
હમં શ્રવનન એસી મુનિ, મોર પિછ વન ધાત;	
સુરભી સાંચે ચિત્રકી, તાહિ દેખ સકુચાત.	૫૨
તબ ઉઘો એસે કહો, સુનો સકલ વ્રજનાર;	
વાત કહુ પરિબ્રહ્મકી, આત્મ તત્ત્વ વિચાર.	૫૩
વે તુમ પર કરહે કૃપા, પ્રભુતા જાનિ પરિબ્રહ્મ;	
તજયે નાતો ગાંવકો, ભજયે પૂર્ણ બ્રહ્મ.	૫૪
છાયા માયાસુ રહિત, નાંહિ હોત અનમાન;	
હરિ તુમસો એસે કહિ, ભજયે શ્રી ભગવાન.	૫૫
જાં પદકો જોગેશ્વરા, લાગી રહે અનુરાગ;	

- સો સાધન કીજે સદા, નામ તાહિ વૈરાગ. ૫૬
- આંખ મુદિ મુખ મુન્યગહિ, ત્રિગુન રહિત નિજ ધામ;
તખ તનહિમેં દેખિયે, આપહી આત્મારામ. ૫૭
- મધુકર અંતર કઠિનહે, કઠીન વાત કહિ જાત;
ભુખ ભરે દિન સાત લોં, સીંધ વાસ નહીં ખાત. ૫૮
- જદપિ જોગ પ્રસિદ્ધ હે, તો તુમહિ લે જાઉ;
જોહોરો નાંહિન પાછહો, એસો ઉત્તમ દાઉ. ૫૯
- ઉધો તાતેં દેખિયે, તત્ત્વરૂપ તન માંહિ;
વિમુખ કરે વા જોગકો, તુમહિ સાધત નાંહિ. ૬૦
- યહ તો તિનકો આહિયે, જનકે મન અંતરાય;
દાદુરતો જલ વિન જીવે, મીન તુરત મરી જાય. ૬૧
- હે દોડી એક ઠોરકે, દાદુર મીન સમાન;
વે જલ વિન માફત ભખે, વે વીછરત તજે પ્રાન. ૬૨
- ઉધો ઇતનો અંતરો, પ્રજ મથુરાંકે લોક;
વિમુખ હોત હરિ નામ તે, જારિ દેહુ યહ જોગ. ૬૩
- ઇહાં તુમારો કોન હૈ, કહો કોન પેહેચાંન;
પડયે આયે કોનકે, કોન મીત્ર કો જાન. ૬૪
- વચન વચન બાદત વ્યથા, નહીં જાનત પર હેત;
મધુકર દાઝે અંગપર, કાહે લોન ધસિ દેત. ૬૫

તન કારો મન સાંવરો, કપટી પરમ પુનિત;	
મધુકર લોભી વાંસકો, નીમાષ એક કે માત.	૬૬
તુમ તો સ્વારથકે સગે, નહી બેલીસો ભાવ;	
ભાવે તો વા બદ ચલે, ન ભાવે જરિ વહ જાય.	૬૭
હમ તો શ્રવનનહી સુની, એસી ગત્યકી વીર;	
મધુકર અંતર લાલચી, નહીં જનત પર પીર.	૬૮
હમ તુમસો એસે કહી, મધુકર સુનો સંદેશ;	
ના હરિ જાત ન પાંતકે, કહા કરત ઉપદેશ.	૬૯
નિકટ રહેત નિત્ય શ્યામકે, તાતે નિપટ ન પીર;	
વિછરોગે હરિ સંગતે, જબ જાનોગે વીર.	૭૦
ઉધો હરિ બીછરન કથા, તુમસો બીતી નાંહિ;	
વીછરોગે હરિ સંગતે, જબ જાનોગે મનમાંહિ.	૭૧
કીત બિંધના સરજી હમે, કીત દીનો વ્રજવાસ;	
કીત મીલાપ હોય કૃષ્ણસો, કીત બીછરનકી આસ.	૭૨
નેન હમારે મધુકરા, આનન કૃષ્ણ સરોજ;	
વ્રજ છાંડયો જ દીવસ તે, બેરી ભયો મનોજ.	૭૩
હૈયા ભીતર દવજરે, ધુંવા પ્રગટ ન હોય;	
કે જિય જાને આપુની, કે જિન લાગી સોય.	૭૪
મધુકર અપને ચોરકો, સબ કોઉ ડારે માર;	
મો મન ચોર જો મો મિલે, સરવસ ડારોં વાર.	૭૫

- પ્રેમ વનજ કીનો હુતો, નેહ નફા જિય જાનિ;
ઉદ્ધવ અથ ઉલટિ ભધ, પ્રાન પુંજ મેં હાનિ. ૭૬
- મન મોહન વા નામહે, મોહન નેન વિસાલે;
મોહન મૂરત માધુરી, મોહન વચન રસાલ. ૭૭
- સખ અંગ મોહન રૂપહે, મોહન વા અનુહાર;
મોહન પઠિ કષ્ટ મોહની, લે મોહી વ્રજનાર. ૭૮
- અચન અચન મોહી ત્રીયા, હમ તુમ કેતીક ખાત;
સુરન સહીત સુર ચોષિતા, થકી ધાંમ નહી જાત. ૭૯
- એક સમે નીશ શરદ્ધકી, મોહન બેનુ બનય;
મનસેન દે બજ બધુ, લીની સખેં ખુલાય. ૮૦
- અરસપરસ હમસોં મીલે, કુંજન કીયો વિહાર;
વે સુખ નાંહીન વીસરે, સુમરત વારંવાર. ૮૧
- એક સમે જલકે વિષે, કરતળુ કેલી સ્નાન;
ચીરચોર તરવર ચઢે, ચે જસોદાકે કાન્હ. ૮૨
- બહુરો નાંહીન વિસરે, ભુજ બલકી અનુહાર;
રાખિ લીયો વ્રજકોં સખે, કરખર ગિરિવર ધાર. ૮૩
- બહુરી બનબનકે વિષે, કુંજ નિકુંજકે ધામ;
હરિ હમસો કીડા કરી, જીનજીન પૂરન કામ. ૮૪
- એક સમે એક ગોપીકા, ગઈજી અહકે દાસ;
દુષ્ટ ચોરત રોકે હરિ, ચલે જી ચાપટ માર. ૮૫

હેરી દે ઠાડે ભયે, મીલે સાંકરી ખોરિ;	
મટ્ટકી પટકી ભોમસો, હસે હારકો તોર.	૮૬
એસી દીન દીનકી કથા, ગીત ન આવે ચોર;	
હમરી વે જાનંત સખે, મનમોહન ચીતચોર.	૮૭
લીલા ગોકુલ ગામકી, હમ જાનત મનમાંહ;	
ઉઘો તુમ શ્રવનન સુની, નેનાં દેખિ નાંહ.	૮૮
જો તુમ લાયે જોગકો, જહુપતિકે પરધાન;	
હરિ રસકી સીંચી હમે, નહી ભાવત રસ આંન.	૮૯
પતિવ્રતા કાહુ રંકકી, સાખી ભરત સખ ગાંવ;	
જહુપિ ભજે કાહુ ભુપકો, તો ખીલીચારન નાંવ.	૯૦
છીપ રહેત સાગર વિષે, મન મીલાપ નહિ લેત;	
મધુકર યહ ઉત્તમમતો, સ્વાંતિ બુંદસુ હેત.	૯૧
માન સરોવર તેં ઉડે, આન ભોમિ ચલ જાય;	
વિધિ વાહન સુધારથી, તોડિ ન સરકટ ખાય.	૯૨
જલ થોરો નાંહીન કછુ, સાગર નદી નવાંન,	
સ્વાંતિ બુંદ ચાત્રુક હૃદે, ચોર સખ જુડ સમાન.	૯૩
એ દોડિ નેન વૈરાટકે, નિગમ કહેતહે નિત;	
વહી ચક્રોર અંતર કિતો, દિનકર ચરિ શશિ મિત.	૯૪
વેલ હોત ખરપા સમે, કરત વૃક્ષસું પ્રીત;	
પ્રાન ગયે છોડે નહિ, અપુની ઉત્તમ રીત.	૯૫

- ઉધો હમ નર દેહ હે, ઇતની જનત નાંહી;
રસ તજિ ભજીયે જોગડો, ભંગ હોત વ્રત માંહી. ૯૬
- કરિ આયે મો કરતહેં, ઉંચ નીચ સો સંગ;
હમ કબહુ નાંહીન કીયો, ઇષ્ટ ભાવસુ ભંગ. ૯૭
- જહપી કુબળ ચતુરહે, તોહુ કંસકી દાસ;
ભવન ગવન કીનો જખે, તુમસે સેવક પાસ. ૯૮
- અપલક્ષન તે નાંહીન ડરે, ખડે ભૂપકે પૂત;
કે વે સાંચે રાવરે, કે તુમ સાંચે દૂત. ૯૯
- યહ કઠીન લાગત હમે, સુનો શ્યામકે હેત;
ઉહાં જાય કુબળ રચી, હમે જોગ લિખિ દેત. ૧૦૦
- જો કછુ લીખ્યો લલાટમેં, બીછુરન મીલન સંજોગ;
દોષ કોનકો દીજીયે, યહ જનનંત સખ લોક. ૧૦૧
- દેહ ધરી જા કારને, લગેહે જાકે કામ;
મનઘટ વા રસસોં ભર્યો, નહી જોગડો કાંમ. ૧૦૨
- મોર મુગટ ગુંજ મની, કુંડલ તીલક સુભાલ;
પીતાંબર ક્ષુદ્ર ઘંટીકા, ઉર વૈજંતી માલ. ૧૦૩
- કર લકુટી મુરલી ગહે, ધુંધર વારે કેસ;
વહમરે નેનન વસો, શ્યામ મનોહર વેશ. ૧૦૪
- તખ ઉધો એસે કહ્યો, ધન્ય ધન્ય તુમ વ્રજનાર;
પ્રેમ ભક્તિર વશ કીયે, શ્યામ ભુજ ઉરધારિ. ૧૦૫

યહ લીલા તુમ કારને, ગોપ ભેખ અવતાર;	
નીરગુન તે સગુન ભયે, તુમસોં કરત વિહાર.	૧૦૬
નિગમ જાહિ ખોજત રહે, આગમ અગમ નહિ અંત;	
સો તિહારે રસ વસ ભયે, શ્રીપતિ શ્રીભગવંત.	૧૦૭
જોગેશ્વર પાવે નહી, સીધ સમાધિ લગાય;	
સો વ્રજવાસી સંગમે, ગોકુલ ચારત ગાય.	૧૦૮
કહત કહત એસે કથા, ઉહાં રહે ખટ માસ;	
અખ ઉધો આજ્ઞા લઈ, નિજ ચરનનકી આશ.	૧૦૯
નંદ મીલે જસોદા મીલે, મીલે જુ ગોપી ગ્વાલ;	
વંદન કરકે સખનકો, ઉદ્ધવ ચલે ઉતાલ.	૧૧૦
નંદ કહે જસોદા કહે, ગોપી કહે બહોર;	
વે રજધાંની રમ રહે, વ્રજકો નાતો તોરિ.	૧૧૧
કરિહે કખ એસી કૃપા, અપુને સેવક જાન;	
હરિ હમસો જન બીસરો, પુરવકી પહેચાન.	૧૧૨
અખ ઉધો આયે યહાં, શ્રીકૃષ્ણ અંદ્રકે ધામ;	
પાય લાગી વંદન કીયો, લે લે ખોલત નામ.	૧૧૩
ગ્વાલ ખાલ સખ ગોપીકા, વ્રજકે જીવ અનંત;	
તુમકો પાય લાગન કીયો, સુનો દેવ દેવંત.	૧૧૪
નંદ જસોદા હેતકી, કેતિક કહુ બનાય;	
વે જાને કે તુમ ભણે, હમપેં કહીય ન જાય.	૧૧૫

- અરૂગોપીનકે પ્રેમકી, મહીમા કહ્યું અનંત;
 મેં બુઝી ખટમાસ હોં, તો હું ન આયો અંત. ૧૧૬
- વે ચિત્તતેં દારત નહી, શ્યામ રામકી જ્ઞેર;
 મધ્ય નાયક મુરલી ધરે, મૂરત મધુર કીશોર. ૧૧૭
- દેહ ગેહ સખ છાંડકે, કરત રૂપકો ધ્યાન;
 ઉનકો ભજન વીચારીયે, તો સખ ફીકો જ્ઞાન. ૧૧૮
- સંત ભયે ભૂતલ વિષે, વે સખ વ્રજકી નાર;
 અરણ શરણ ગહીકે રહી, મીથ્યા જ્ઞેગ વિચાર. ૧૧૯
- ઉનકે ગુણ નિત્ય ગાધયે, કર કર ઉત્તમ પ્રીત;
 મેં નાહોંન દેખી સુની, વ્રજવાસીનકી રીત. ૧૨૦
- તખ હરિ ઉદ્ધવસોં કહ્યો, વે હે મેરો અંગ;
 મેં કબહુ છાંડુ નહો, વ્રજ વાસીનકો સંગ. ૧૨૧
- વ્રજ તજ અનંત ન જાઇ હોં, મેરે તો યહ ટેક;
 ભૂતલ ભાર ઉતારહોં, ધરહોં રૂપ અનેક. ૧૨૨
- ઉઘો તુમ જાનત સખે, પરમ ભજનકી રીત;
 ગોપીનકો સંબંધ કરી, ઉપજ પ્રેમ પ્રતીત. ૧૨૩
- શ્રીકૃષ્ણ ભક્ત સોઇ જાનીયે, જાકે અંતર પ્રેમ;
 રાખે અપુને ઇષ્ટસોં, ગોપીનકો સો નેમ. ૧૨૪
- યહ સીસા વ્રજવાસકી, ગોપી કૃષ્ણ સનેહ;

- જે જન મનસું ગાવહી, તે ઉત્તમ નરદેહ. ૧૨૫
- ગોપી અરૂ ઉદ્ધવ કથા, ભૂવપર પરમ પુનીત;
ત્રીન લોક ચૈદ્દહ ભુવન, વંદનીય સખ ગીત. ૧૨૬
- નાસત સકલ કલેશ કલિ, અરૂ ઉપજત મન મોહ;
યુગલ ચરન મકરંદ મન પાવત પરમ વિનોદ. ૧૨૭
- જે ગાવે શિખે સુને, મન કમ અચન સહેત;
રસીકરાય પુરન કૃપા, મનવાંછીત ફલ દેત. ૧૨૮

૩૨ શ્રીહરિરાયજીકૃત શ્રીસ્નેહ લીલા સંપૂર્ણ.

પદ. ૮૯ મું.

જુલે જુલેરે જસોદા મૈયા તેરો લલના, તેરો લલના મૈયા
જુલે પલના-જુલે જુલે ૧
કાહેકોરે અન્યો તેરોરે પાલનો, કાહેકી દોરી લગે પુદના. ૨
અગર ચંદનકો અન્યોરે પાલનો, રેશમકી દોરી લગે પુદના ૩
અહાર દેખું તો આર વરસકો, ઘરમાં દેખું તો જુલે પલના. ૪
પુરૂષોત્તમ પ્રભુકી છબી નીરખત, બીન દેખે ના પરે કલના. ૫

પદ. ૯૦ મું.

આજજસોદાપેંચલોસખગોરી, ચલોસખગોરીચલોસખ ગોરી.
એસો સુત તેને જયોરી જસોદા, અખહી બનીહે તું ભોરી. ૧
નંદનંદન સખી હમારે ભવનમેં, આય કરત હે ચોરી. ૨
વૃંદાબનકી કુંજ ગલનમેં, મહીકી મટકીયાં ફેરી. ૩
પુરૂષોત્તમ પ્રભુકી છબી નીરખત, હસકર ઊંચાં મરોરી. ૪

પદ. ૯૧ મું.

સખી નંદલાલ આવન નહિ પાવે;
ભિતર ચરન ધરન મત દીજે, ચાહે જીયા લલચાવે. ૧
એસેનકો વિશ્વાસ કહા સખી, કપટકી ખાત બનાવે;
નાગરીઆ એક હમારે ભવનખીના, અન્ય ચહાય જ્યાંજવે. ૨

પદ. ૯૨ મું.

જાકું નેક શ્યામકો બાનો;
તાકે નિકટ ન જાય જન કોઉ, કહા રંક કહા રાનો. જાકું ૧
માલા કંડ તિલક બિરાજત, અર ચંદન લપટાનો;
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ બિરાજત, સોકહા રહેગો છાનો. જાકું ૨
રવિસુત કહત પુકાર પુકારી, સુતકે દુત અકુલાનો;
સુરદાસ કહત યહ હિતકો, સમજ સોચ જીય બનો. જાકું ૩

પદ. ૯૩

ઊધો જો જન મોહિ સંભારે તાકું વિસારું ન પક્ક ધરીરે;
કાઢું કઠિન કર્મ કે સંકટ, આપું સુખ આનંદ ભરીરે. ઊધો ૧
જો મોહિ ભજે ભજું હું તાકું, યહી પ્રતિજ્ઞા મોહિ આપ પરીરે;
સદા સમીપ રહું તાહિ કે, ગુપ્ત હતી સો પ્રકટ કરીરે. ઊધો ૨
જ્યોં ભારત મેં બહીં કે ઇંડા, રાખ લીયે ગજબંટ પરીરે;
સૂરદાસ તાહી ડર કાકો, નિસવાસર જો જપત હરિરે. ઊધો ૩

પદ. ૯૪

હરિભજનમેં કહા ચહિયત હે, નેન શ્રવણ રસના પદ પાન;
એસી સંપત આન મિલી હે, જોન ભજે તાકું બડીહાન. હરિ.
પૂરવ પુન્ય સુકૃતનકો ફલ, અતિદુર્લભ માનુષ અવતાર,
પાપ પુન્ય યાતેં જનિ પરતહે, ઉપજત હે બ્રહ્મ જ્ઞાન. હરિ.
ગુરુ કાર્ણધાર પોત પદ અંબુજ, ભવસાગર તરવેકે હેત;
પ્રેરક પવન કૃપા કેશવકી, પરમાનંદ ચિત ચેત. હરિ.

પદ. ૯૫

હરિરસ તબહી તો જાય પૈયે;
સ્વાદ વિવાદ હર્ષ આતુરતા, ઈતિનો દંડ જો સહીએ. ૧
કોમલ બચન દીનતા સખસું, સદા પ્રપ્રુક્ષિત રહીએ;
ગયે નહીં સોચ આયે નહિં આનંદ, એસે મારગ લહીએ. ૨

એસી જો આવે જીય માંહી, તાકે ભાગ્યકી કહા કહીએ;
અષ્ટ સિદ્ધિ સૂર શ્યામપેં, જો ચહીએ સો લહીએ ૩

પદ. ૯૬

ગોરેસે બદન પેં ગુમાન કયા બાવરે;
રંગ તો પતંગ રંગ કાલ ઉડ જાયગો ૧
ધુંવા કેસી ઘોર ધાર જાતેય ન લગિ વાર;
નદી કીનારે વૃક્ષ કબહું ન ઠહરાયગો. ૨
પુસકેરી આગ કયા ઓછેકેરી પ્રીત કયા;
બક્ત ફીરસે ફિર ઝટ નટ જાય ગો ૩
કહતહે સૂરદાસ જીવનેકી થોરી આસ;
મૃત્યુ ભયે પાછેં દેહ શ્વાન હું ન ખાયગો ૪

પદ. ૯૭

સુમિરૌં રાધા કૃષ્ણ સકલ મંગલ મય સુન્દર,
સુમિરૌં રોહિનિનન્દન રેવતિપતિ કર હબધર,
જસુદા કીરતિ ભાનુ નન્દ ગોપી સમુદાઇ,
વૃન્દાવન ગોકુલ ગિરિવર બ્રીજ ભૂમિ સુહાઇ,
કાલિન્દી કલિ કે કલુષ સખ હારિનિ સુમિરો પ્રેમ બલ,
બ્રજ ગાય બચ્છ તૃન તરૂ લતા પશુ પંછી સુમિરૌં સકલ. ૧

પદ. ૯૮

સુમિરો શ્રીચન્દ્રાવલી મોહન પ્રાન પિયારી.
શ્રીલલિતા રસ સરિતા પરમ જુગલ હિતકારી
રસશાખા હરિપ્રિયા બિશાખા પૂરન કામા,
પરમસભાગા ચંદ્રભાગા રસ ધામા ભામા,
શ્રીચંપકલતિકા ઈંદુલેખા રાધા સહચરિ સહિત
શ્રીસ્વામિનિકી આઠૌ સખી, નિત સુમિરો કરિ પ્રેમ હિત. ૨

પદ. ૯૯

દેવકી કે ધર જનમિ નન્દ ધરમેં ચલિ આયે,
બકી તૃનાવર્ત અધ બક બછ બૃષ કેશિ નસાયે,
બાલરૂપ કાલી મહાન સુરપતિ મહાભંજન,
ગોચારક રસ રાસ રમન ગોપીજન મન રજજન,
કંસાદિ નાસકર સકલ ભુવ ભાર ઉતારન રૂપ ધરિ,
સુમિરોં લીલામય નન્દસુત અટલ નિત્ય બ્રીજ બાસ કરિ.

પદ. ૧૦૦

મત્સ કચ્છ બારાહ પ્રગટ નરહરિ બંધુ લાવન,
પરશુરામ શ્રીરામ લચ્છમન ભરત શત્રુ હન,
પુનિ બલરામ સુબુદ્ધ કલિક હરિ હસ બંધુ ધારી
ચૌબિસ રૂપ અનેક કોટિ લીલા બિસ્તારી

અવતારી હરિ શ્રીકૃષ્ણ બપુ શુદ્ધ સમ્યક્દાનન્દ ધન,
નિત સુમિરત મંગલ હોત અતિ સુખ પાવત સખ ભક્તજન.
રાગ રામકલી. પદ ૧૦૧ મું.

સખી મોહિ હરિ હરશનકો ચાવ;
સાંવરેસોં પ્રીતિ બાઢી લાખ લોગ રિસાવ. ૧
શ્યામ સુંદર કમલ લોચન અંગ અંગ નિત ભાવ,
સૂર હરિકે રૂપ રાચી, લાજ રહો ચાહૈ જાવ. ૨

રાગ ભૂપાલ. પદ ૧૦૨ મું.

બિનતિ કુંવરી કિશોરી મેરી માન માન માન બિન. ચૂક
મોતે માનકી મત ઠાન ઠાન ઠાન, કાહેકો બૈઠી શ્યામા ભૌંહૈં તાન
તાન તાન । તૂહી તો મેરે જીવન ધન પ્રાન પ્રાન પ્રાન । મેરે
હિયાકી પીરકો તૂ જન જન જન । જન જન રસિક લીજ
દીજૈ દાન દાન દાન ॥

રાગ પીઝૂ. પદ ૧૦૩ મું.

રાધા પ્યારી બાત સુનો એક મેરી. મેં આયો ચાહત હોં
તુમપેં બીચ લિયો ઉન ઘેરી. ૧ જતન અનેક બિનતિ કર
હાર્યો કેસે જત ન ફેરી; પરવશ પર્યો દાસ પરમાનંદ કાહિ
સુનાવો ટેરી. રાધા પ્યારી. ૨

રાગ બિલાવલ. પદ ૧૦૪

હધિ કૈસે કૈ બિલોડિં કાન્હા ગહિ લીન્હી મથનિયાં,
 છોટે છોટે હાથ પૈર છોટીસી અંગુરિયાં;
 છોટે છોટે પગ ધરૈં છોટીસી ભુજરિયાં,
 છોટે છોટે બાલ સોહૈં છોટોસો મુખારવિન્દ,
 નાકમેં બુલાક સોહૈં પૈર પૈજનિયાં.
 સૂરદાસ હરિકે ગુન ગાવૈં ઐસે કહ નંદરનિયાં.

રાગ ઝંઝાટી. પદ ૧૦૫

મોહિં મત રોકૈ તૂ એરી વ્રજનાગરી । રૂપકી નિધાન
 હૈ તૂ સભી ગુણુખાન હૈ તૂ તેરે સમ કૌન આજ તેરો બડો
 ભાગરી ॥ કહે તો મૈં નૃત્ય કરું બાંસુરી મેં રાગ ભરું, કાન્હરો
 કેદારો ભૈરવ સોરઠ બિહાગરી । તૂં તો સદા ઉપકારી હિત-
 હૂકી કરનહારી, આજ નારાયન મોસોં કયોં રાખે ભાગરી ॥

રાગ રામકલ્પી. પદ ૧૦૬

આજ હરિ રૈનિ ઉનીદે આયે । અંજન અધર લલાટ
 મહાવર નયન તંભોર ખવાયે ॥ શિથિલિત બસન મરગજી
 માલા કંકન પીઠ સુહાયે । લટપટી પાગ અટપટે ભૂષણ બિન
 ગુન હાર બનાયે ॥ શિથિલ ગાત અરૂ ચાલ ડગમગી બ્રકુટી

ચન્દન લાચે । સૂરદાસ પ્રભુ યહી અચંભો લીન તિલક
કહાં પાચે ॥

રાગ ખરવા. પદ ૧૦૭

તુમ જાઓજી જાઓ જાકે રહે હો રાત । મ્હારે કાઢેકો
આચે જાજી ભયો પ્રભાત ॥ લટપટ પેંચ ઉનીદે સે નયના
ડગમગ ડગમગાત । કપટી કુટિલ મૈં તાહિતે કહત હૈં । મૈં ના
માનૂંગી તોરી એક બાત ॥ હા હા કરત હૈં પૈયાં પરત હૈં
અબકી ચૂક મેરી કરો જી માફ । જુગરામદાસ પિયા મૈં ના
માનૂંગી તુમ વાહીકે જાઓ જાકે લગે હો ગાત ॥

રાગ ધનાશ્રી. પદ ૧૦૮

હૈં હમ રસિક અનન્ય પ્રિયા પ્રિય કુંજ મહલકે બાસી,
નધ નધ કેલિ ખિતોકત છિન છિન રતિ વિપરીત ઉપાસી.
બીરી બસન સુગન્ધ આરસી રુચિ લે કરત ખવાસી,
દેત પ્રસાદ પ્રેમસોં હંસ હંસ કહ કહ ભગવત દાસી.

કુંડલિયા. પદ ૧૦૯

આચારજી લલિતા સખી, રસિક હમારી છાપ;
નિત કિશોર ઉપાસના, યુગલ મંત્રકો જાપ.
યુગલ મંત્રકો જાપ, બેદ રસિકનકી બાની;
વૃન્દાવન નિજધામ, ઇષ્ટ શ્યામા મહારાની.

પ્રેમ દેવતા । મલે બિના સિદ્ધિ હોય ન કારજ;
ભગવત સખ સુખ દેન, પ્રગટ ભયે રસિકાચારજ.

રાગ કાલિંગડા પદ ૧૧૦

હમ નંદ નન્દન મોલ લિયે,
યમકી ફાંસ કાટ મુકરાયે અભય અન્નત કિયે.
સખ કોઉ કહત ગુલામ શ્યામકે ગુણત સિરાત હિયે,
સૂરદાસ પ્રભુજીકે ચેરે જૂઠન ખાય જિયે.

રાગ કાન્હરા પદ ૧૧૧

તૂ હૈ સખી બડભાગભરી, નંદલાલ તેરે ઘર આવત હૈ;
નિજ કર ગૂંથ સુમનકે ગજરે હર્ષિ તોહિં પહિરાવત હૈ.
તૂ અપનો સિંગાર કરત જબ દર્પન તોહિં દિખાવત હૈ;
આનંદકન્દ અન્દમુખ તેરો નિરખ નિરખ સુખ પાવત હૈ.
જોકે ગુન સખ જગત બખાનત સો તેરે ગુણ ગાવત હૈ,
નારાયણ વિન દામ આજ કલ તેરેહિ હાથ બિકાવત હૈ.

રાગ કમોદ પદ ૧૧૨

જયતિ નવનાગરી સકલ ગુનસાગરી કૃષ્ણગુણ આગરી
દિનન ભોરી । જયતિ હરિભામિની કૃષ્ણ ધન દામિની મત
ગજગામિની નવકિશોરી ॥ જયતિ સૌભાગ મનિ કૃષ્ણઅનુ-
રાગ મણિ સકલ ત્રિય મુકુટ મણિ સુયશ લીજૈ । દીજીયે દાન
યહ વ્યાસકી સ્વામિની કૃષ્ણસોં બહુરિ નહિં માન કીજૈ.

જગાવવાનું પદ રાગ રામકલી. પદ ૧૧૩

લાલકો મુખ દેખનકો આઈ હોં.

કાલહ મુખ દેખ ગઈ દધિ બેંચન જાતહિ ગયો બિકાઈ. ૧

દિનતેં દૂનો લાલ ભયો ઘર કાજર બછિયા જાઈ;

આઈ હોં ધાય થંભાય સંગકી મોહન દેહુ જગાઈ. ૨

ધતની સુનત વિહંસિ ઉઠ જૈઠે નાગરિ નિકટ બુલાઈ;

સૂરદાસ પ્રભુ ચતુર જ્વાલિનિ સૈન સંકેત બતાઈ.

પ્રભાતી—રાગ ભૈરવ. પદ. ૧૧૪

જાગો મેરે લાલ જગત ઊજ્યારે,

કોટિ મહન મુસકનપર વારત, કમલ નયન આંખિયનકે તારે.

જ્વાલ બચ્છ સખરે સંગ લેકે, યમુનાતીર વન જાઉં સવારે,

પરમાનંદ કહત નંદરાની, દૂર જિન જાઉં મેરે વ્રજકે રખવારે.

પદ ૧૧૫

દધિકે મતવારે કાન્હ ખોલો પ્યારે પલકૈ,

શીશ મુકુટ લટ છુટી ઝૈર છુટી અલકૈ.

સુર નર મુનિ દ્વાર ઠાડે દરશ કરન કિલકૈ,

નાસિકા કો મોતી સો હૈ, બીચ લાલ લલકૈ.

કટિ પીતાંબર મુરલીકર શ્રવણ કુંડલ ઝલકૈ.

સૂરદાસ મહન મોહન દરશ દેહુ ભલકૈ.

રાગ ગૌરી. પદ ૧૧૬

વૃન્દાવનકે રાજા હૈં દોડિ શ્યામ રાધકા રાની,
ચાર પહારથ કરત મજૂરી, મુક્તિ ભરૈ જહાં પાની.
ધર્મ કર્મ દોડિ ખાત જેવરી, ધર છાયે બ્રહ્મજ્ઞાની,
યોગી જતી તપી સંન્યાસી તિનહૂં નેક ન જાની.
પચિહારે વેદ પુરાન લગનિયા, ગાવત સગુણિયા ખાની,
ધર ધર પ્રેમ ભક્તિકી મહિમા, સહચરિ વ્યાસ બખાની.

રાગ રામકલી. પદ ૧૧૭

અબ મેરી ખેલન જાત બલૈયા,
જબહિં મોહિં દેખત લરિકન સંગ તબહિં ખિજત બલલયા.
મોકો કહત તાત વસુદેવ હૈ, દેવકી તેરી મૈયા,
મોલ લિયો કછુ દે વસુદેવ હિ કર કર જતન બૈયા.
પાછે નંદ સુનત હૈં ઠાડે, તબ હંસ હંસ ઉર લૈયા,
સૂર નંદ બલરામહિં હટકયો, સુન મન હર્ષ કનહૈયા.

પદ ૧૧૮

ઊઘો વે સામરી સુરત હમારા દીલ ચુરાયા હે ॥ ટેક ॥
બજાકર બાંસુરી સુંદર સુનાકર ગીત સધનમેં । કર રાસ કુંજ-
નમેં હમે તન મન ભુલાયા હે. ॥ ૧ ॥ હમારી લાજ ગઈ
સારી કાજ ધરકે નહીં ભાવે ॥ ફીરે હમ ઢુંઢતી બનબન પતા
ઉનકા ન પાયા હે ॥ કમલસે નેન કાનમે મકર કુંડલ ગલે-
માલા, ઝુકી સરપેં વે માધવકી રૂપ હમકું દિખાયા હે ॥ ૩ ॥

પદ ૧૧૯

છાંડદે લંગરવા મેરી ઐયાં ગહો નાં ॥ જો મોહન તુમ
 ઐયાં ગહો તો નેનાં મીલાય મેરો પ્રાણ હરો ના ॥ અંદ્રાવ-
 નકી કુંજ ગલનમેં નીતિ છોડ અનીતિ કરો ના ॥ છાંડદે ૨ ॥
 પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નીરખત ચરનકમલ તેં ચિત્ત હરોના ॥
 છાંડદે લંગરવા મેરી.

પદ ૧૨૦

સોતનકે ઘર જાયે ચલો સખી ॥ માન ઘટે તો કહા ઘટ
 જૈહેં ? પિયકે દરશન પૈયે ॥ ચલો ॥૧॥ યહ જોખન અં-
 જલીકો જલ, સમય ગયે પછતૈયે. ઘોંધી કે પ્રભુ રસ ખસ
 કરકે તનકી તપત બુઝધયે. ॥ ૩ ॥

પદ ૧૨૧

રોકી રહ્યો મેરી ગેલ કનૈયા ॥ મેં જલ જમુના ભરન
 નીકસી આડોઘ ઠાડો છેલ ॥ ટેક ॥ પાંચ સાત મિલ ખેલન
 નીકસી કોકીલા બનકી સેલ, પુરુષોત્તમ પ્રભુકી છબી નીર-
 ખત જોખન મહકે ફેલ ॥ કનૈયા રોકી રહ્યો મેરી ગેલ.

પદ ૧૨૨

દોરી દોરી આવત મોહિકું મનાવત દામ ખરચી કછુ
 મોલ લધરી ॥ અચરા પસારત મોહિકું મનાવત મેં તેરે બાબા
 કી ચેરી લધરી ॥ જરે જ સખી અપને ભવન પ્રતિ, લખ બા-

તન કી એક કહી ॥ નંદદાસ પ્રભુ વે કયોં નહી આવત ॥
ધનકે પાચન કછું મેંહિ દધરી ॥ દોરી દોરી ॥

૫૬ ૧૨૩

હરિ દરશનકી પ્યાસી અંખીયાં ॥ દેખ્યો આહત કમલને-
નકોઃ અરિ નિશદીન રહત ઉદાસી ॥ અંખીયાં ॥ ૧ ॥ કેસરી
તિલક મોતીન માલા વૃન્દાવન કે વાસી ॥ નેહ લગાય ભાગ
ગયો ત્રણ સમ ડાર ગયો મલે હાંસી ॥ અંખીયા ॥ ૨ ॥ કાહુ
કે મન કી કો બને લગન કો બને હાંસી ॥ સુરશ્યામ પ્રભુ તીહારે
મિલન કું લેહુ કરવત કાશી ॥ અખીયાં હરિ દરશનકી.

૫૬ ૧૨૪

બોલે છે બીણા મોર મંધુવન બોલે છે જીણા મોર ॥
મોર બોલે બપૈયા બોલે ॥ કોયલ કરે કલોલ ॥ મધુ ॥ ૧ ॥
રેન અંધારી કાલી બીજુલી ચમકે જમુના દેત હીલોળ ॥
પુરુષોત્તમ પ્રભુ પ્રાણ હમારા ચરણકમલ ચિત્ત ચોર.

રાગ દેશ. ૫૬ ૧૨૫

અબ વિલંબ જિન કરો, લાડિલી કૃપાદષ્ટિ ટુક હેરો;
ચમુના પુલિન ગલિન ગહબરકી, બિચર સાંજ સખેરો.
નિશદિન નિરખોં યુગલ માધુરી રસિકનતે ભટ ભેરો,
બલિત કિશોરી તન મન અકુલત શ્રીબન ચહત બસેરો.

રાગ કવિત. પદ ૧૨૬

કામરી લકુટ મોહિં ભૂલત ન એક પલ,
ધું ધુચી ના બિસારોં જાકી માલ ઉર ધારે હૈં.
જા દિનતે છાકૈં છૂટ ગઇ ગ્વાલનકી
પ્રભુ તા દિનતે ભોજન ન પાવત સકારે હૈં.
ભનૈં યદુવંશ જો પૈ નેહ નન્દ વંશ હૂં સોં,
અંસી ના બિસારો જો પૈ વંશહૂં બિસારે હૈં,
ઊધો પ્રજા જૈયો મેરી લૈયો યોગાન ગેંદ,
મૈયાતેં કહિયો હમ કાણિયાં તિહારે હૈં.

અંસીલીલા. રાગ અંજોટી. પદ ૧૨૭

અંસી યમુનાપેં બાજ રહીરેલાલ, છબિ નિરખન કૈસે જાઝિં
રી આજ, અંસીકી ટેર સુની મેરે શ્રવણ તન મન સુધ બિસ-
રી રે લાલ ॥ મોર મુકુટ પીતાંબર સોહે ચન્દન ખૌર લગીરે
લાલ । ચન્દ્ર સખી ભજ બાલકૃષ્ણ છબિ ચરનન ચેરી ભધરે.

રાગ ભરવ. પદ ૧૨૮

બાંસુરી બજાઇ આજ રંગસોં મુરારી,
શિવ સમાધિ ભૂત ગયે મુનિજનકી તારી. ૧
વેદ ભનત બ્રહ્મા ભૂલે ભૂલે બ્રહ્મચારી,
સુનત હી આનન્દ ભયો લગી હૈ કરારી. ૨
રંભા સખ તાલ ચૂકી ભૂલિ નૃત્યકારી,

યમુના જલ ઉલટ બહો સુધ ના સમ્હારી. ૩

વૃન્દાવન બંસી બજી તીન લોક પ્યારી,

ગ્વાલ બાલ મગન ભયે વ્રજકી સખ નારી. ૪

સુન્દર શ્યામ મોહની મૂરત નટવર વપુ ધારી.

સૂર કિશોર મદન મોહન ચરનન બલિહારી. ૫

હિંડોરા. રાગ મલાર પદ ૧૨૯

યુગલવર જૂલત દેગલ બાંહી. બાહર બરસેં ચપલા ચમ
કેં સધન કદમકી છાંહીં, ઇત ઉત પૈંગ બઢાવત સુન્દર મદન
ઉમંગન માંહીં, લલિત કિશોરી હિંડોરા જુલૈં, બઢ યમુનાલૈં
બાંહીં. યુગલવર.

પદ ૧૩૦

આજ દોઉં જુલત રંગભરે । ઝોટા ખરે લેત કબહુંક
સખિ કબહું હરે હરે ॥ કર્ણપુલ કુંડલ મિલ ભેટત મનુ શશિ
મીન ભરે । ચન્દ્ર ભાલ હલકત ઉર રાધે, હરિ વનમાલ ગરે ॥
બિહસંત દમક ઉઠત દશનાવલિ અવની સુમન ઝરે । લલિત
કિશોરી ટરત ન લખિ છમ્મિ દગ શિશુ ચરન ચરે ॥

પ્રભુ-ચશ. ધોળ પદ. ૧૩૧

કાનુડો કાળજની કોર છે, બેની મારે કાનુડો કાળજની કોર.
લટપટી પાવ ને કેસરીયાવાગા, માથે કળાયલ મોર છે. બેની ૦૧
વૃન્દા તે વનમાં વહાલે વાંસલડી વગાડી, મોરલીનો સ્વર
ધોર છે, બેની મારે. ૨

માધવદાસના પ્રભુ રસિક શિરોમણિ, ગોપી સંગે પાધરો દોર
છે. બેની ભારી. ૩.

ગાવડી વિષે પદ. ૧૩૨

ગાવડી લાવો ગોતી મારા બહાલા, ગાવડી લાવો ગોતી રે.
નંદના ગોવાળીયા તમને ભળાવી, કેમ કહો છો ગાય નહોતીરે.
ક્યારે ચરાવી ને ક્યારે પીવડાવી, કયા બપોરે ગાય નહોતીરે,
સહવારે છોડી ને બપોરે હેરવી, સાંજે કહો છો તે ગાય નહોતીરે
સોના શીંગડીયો ને રૂપાની ખરીયો, હિરાની મોરડી હોતીરે;
આંખે છે આંજરી ને મુખે છે માંજરી, હૈડા સમાન ગાય હોતીરે. ૩
કરમાં છે કાંકણીને હાથમાં છે દુંણી, લોડે કોડે ગાય દોતીરે,
નંદલાલને ઘેર નવલક્ષ ગાય છે, હરખે તે મહિડાં વલોવતીરે. ૪
ગોકુળ જોયું વૃન્દાવન જોયું, જમુનાં કીનારે ગાય હોતીરે;
વલ્લભનાસ્વામી પ્રભુ રસિક શિરોમણી, ગોપીઓ આનંદપામીરે.

રાગ દેશ-સૌરઠ. પદ ૧૩૩

લલિતા રાધા નેક મનાય દે । મૈં બલિ જઉં નામ તેરે
પૈં દુખમેં સુખ સરસાય દે ॥ તૂ સજની અતિ ચતુર શિરોમણિ
મેરે મનકી પ્રાતિ જતાય દે । વ્યાસ સ્વામિની રતિ ગુણ ગતિ
લે, સખરસ પ્રિયાકો રિઝાય દે ॥

***
* સમાપ્ત. *
***

તદન નવુંજ પુસ્તક તૈયાર છે.

પહેલીજવાર છપાયું છે.

પ્રાચીન પુસ્તકોની શોધમાંથી મળેલો સંગ્રહ

શ્રીકૃષ્ણ ચરિત્ર-ખાખલી

સરસ્વ ગીતા, ધ્રુવાખ્યાન,

અને

પાંડવ યજ્ઞ

વગેરે એક સાથે કીં. માત્ર ૪) આના.

શ્રીનાથજીનો ઇતિહાસ.

અનેક દાખલાઓ વેદ, પુરાણ સંહિતા તથા શ્રીભાગવતમઃ તથા પ્રાચીન ઇતિહાસકારોની શોધમાંથી મળી આવેલા તે વગેરેનો છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ ખોળનો મહાન સંગ્રહ. સુ શ્રીનાથજીના ચિત્ર સાથે. છતાં માત્ર કીંમત ચાર આના.

લલ્લુભાઈ ઇગનલાલ દેશાઈ.

રીચીરોડ, ૧૧૦, મેડા ઉપર-અમદાવાદ.

